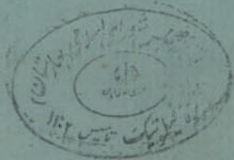

مهرضا

۳۱۳

۱۲۸	—
۰۰۸۶	—
۰۰۸۵	—
۰۰۸۴	—
۰۰۸۳	—
۰۰۸۲	—
۰۰۸۱	—
۰۰۸۰	—
۰۰۷۹	—
۰۰۷۸	—
۰۰۷۷	—
۰۰۷۶	—
۰۰۷۵	—
۰۰۷۴	—
۰۰۷۳	—
۰۰۷۲	—
۰۰۷۱	—
۰۰۷۰	—
۰۰۶۹	—
۰۰۶۸	—
۰۰۶۷	—
۰۰۶۶	—
۰۰۶۵	—
۰۰۶۴	—
۰۰۶۳	—
۰۰۶۲	—
۰۰۶۱	—
۰۰۶۰	—
۰۰۵۹	—
۰۰۵۸	—
۰۰۵۷	—
۰۰۵۶	—
۰۰۵۵	—
۰۰۵۴	—
۰۰۵۳	—
۰۰۵۲	—
۰۰۵۱	—
۰۰۵۰	—
۰۰۴۹	—
۰۰۴۸	—
۰۰۴۷	—
۰۰۴۶	—
۰۰۴۵	—
۰۰۴۴	—
۰۰۴۳	—
۰۰۴۲	—
۰۰۴۱	—
۰۰۴۰	—
۰۰۳۹	—
۰۰۳۸	—
۰۰۳۷	—
۰۰۳۶	—
۰۰۳۵	—
۰۰۳۴	—
۰۰۳۳	—
۰۰۳۲	—
۰۰۳۱	—
۰۰۳۰	—
۰۰۲۹	—
۰۰۲۸	—
۰۰۲۷	—
۰۰۲۶	—
۰۰۲۵	—
۰۰۲۴	—
۰۰۲۳	—
۰۰۲۲	—
۰۰۲۱	—
۰۰۲۰	—
۰۰۱۹	—
۰۰۱۸	—
۰۰۱۷	—
۰۰۱۶	—
۰۰۱۵	—
۰۰۱۴	—
۰۰۱۳	—
۰۰۱۲	—
۰۰۱۱	—
۰۰۱۰	—
۰۰۰۹	—
۰۰۰۸	—
۰۰۰۷	—
۰۰۰۶	—
۰۰۰۵	—
۰۰۰۴	—
۰۰۰۳	—
۰۰۰۲	—
۰۰۰۱	—
۰۰۰۰	—

دوس دندم کوف محو کس

بازرسی شد
۶ - ۳۷

کتابخانه مجلس شورای ملی	
کتاب	برای مرشد و فیض در مذهب
مؤلف	مؤلف (خطی) (اهدائی)
مجلد	۱ (از کتب خطی)
آقای	سید محمد صادق طاهری به کتابخانه مجلس شورای ملی
شماره ثبت کتاب	۱۱۲
تاریخ	۱۳۰۵

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
خطی اهدائی
۲۱۲

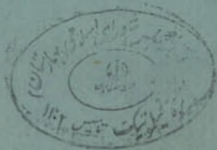

بازرسی شد
۶-۲۷

کتابخانه مجلس شورای اسلامی	
کتاب	برنامه رساله و ضمیمه در
مؤلف	چک (۱۳۱۴) از کتب (خطی) اهدائی
شماره ثبت کتاب	۱۳۱۹
شماره	۴۴۴

خطی اهدائی
کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
۲۱۳

۳۱۳

۱۲۸
۰۰۷۶
۰۰۱۴۵
۰۰۰۴۴
۰۰۰۶۱
۰۰۰۱۶
۰۰۰۱۶
۰۰۰۱۶

مهرضا

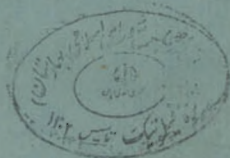
دوس دندم و کوب محوکی

بازرسی شد
۶-۲۷

کتابخانه مجلس شورای اسلامی	
کتاب	برنامه رساله و ضمیمه در
مؤلف	چک (۱۳۱۴) از کتب (خطی) اهدائی
شماره ثبت کتاب	۱۳۱۹
شماره	۴۴۴

خطی اهدائی
کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
۲۱۳

۳۱۳

۱۲۸
۰۰۷۶
۰۰۱۴۵
۰۰۰۴۴
۰۰۰۶۱
۰۰۰۱۶
۰۰۰۱۶
۰۰۰۱۶

مهرضا

دوس دندم و کوب محوکی

منازل شرعیہ
باب حق

منازل شرعیہ اور سیر
منازل شرعیہ اور سیر
منازل شرعیہ اور سیر
منازل شرعیہ اور سیر

خطی

وفا سكره منها ولو كثره
 قد عيل في الدنيا في حيا
 شرب لا يبرحها في الحرام
 ولس في الدنيا في الحرام
 من

خطي

وفا سكره منها ولو كثره
 قد عيل في الدنيا في حيا
 شرب لا يبرحها في الحرام
 ولس في الدنيا في الحرام
 من

يافرح

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل الالباب عينا لمعرفة الالهيته والسكر سبيلا لفتح قلوب العارفين والفعال
 حوسا لجمال الخلق ومنه سبحانه والصلوة على من استفتح بذكره فالحق الواب علماء وعلى
 الالذين خضعوا لخدمته المعاني خضعوا لخدمته بتمامه واصحابه اهل الارضين ونجوم سماه
 اما بعد اقول انما المقصود من هذه الرسالة التي اكتبها اليك يا بني العارفين هو توفيقهم الى
 الانصاري لا تسخر في غيبتهم الى حال على ما ليس علم يقيني الى مجلس الاحباب خالدين
 في جاف عن من البواقي من سبل الفلذ واللؤلؤ على كل صعب لول وما وردت على ربي

ن

من العلوم ان ربي في الطمان العلوم فتعزلات في قيام الروح فاحذر في العارفين الاصباح فترت
 شخصك من الروح انما في التاليف فتعزلات من الكثرة ليس قدور البشر والخطيئة بالذات الباب
 فحبة من تيزه الفخران في كسر الملك الودود والشان ثم شربت في ما يغيب على نزع التقييم والبيان
 قاعده في ان تفرقة اية الكسبي وقصا عشرة ارات على النبي صلي الله عليه وسلم وتفرقة عنده فخرج
 الغيب لا يعلمها الا هو ويعلم ما في البر والبحر وما تسقط من ورقته الا يعلمها ولا تبه في ظلمات
 الارض ولا رطب ولا يابس الا في كتاب المبين وتقول اللهم اني تغفلت بكنايك وتكلمت عليك
 فانه في الحق متعاقب ليعود في العال بالاطلاق اجتهد ثم قصد وضع اصبعك على حرف من تلك
 الصفح ما في فيها فتصوكر ثم لتند ذلك الحرف وتعدن بعد ربه حرف والهاكس الكبرية لاني انظر الصفحه
 ونفذه الى اولها ونفذه لك واخط الحرف التي كتبها من اول الصفحه واجعلها تقريته في الاسطر وادوا
 فزنتك التعداد وتوحيث الى الحرف الذي وضعت عليه اقر الحروف التي كتبها
 من اول الصفحه فجد لا يدركك الب الحيزه تدل على مطلوبك ما ذكرنا انما انما هي قطعاً ولا اعلم ما

لاورد السبادات

و	ل	و	و	ع	ل	ك	ك
ا	ا	ا	ن	ن	ل	ل	ت
ا	ي	س	م	ك	ل	ب	ل
ا	ت	ل	ا	ن	ل	م	ه
ل	ا	ع	و	ي	ل	ك	ي
ا	ش	م	ل	ب	ا	م	ش
ل	و	ل	د	م	ن	ا	ش
ب	ي	ا	ل	م	م	د	س
ش	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
م	س	ا	ا	ن	م	و	د
و	ا	م	ل	م	ل	د	د
ا	و	ن	ا	و	م	ي	ي
ل	س	ك	و	ك	ي	م	ف
ا	ت	ك	ل	ي	ل	م	ا
ا	ب	ح	م	ن	ل	ا	ك
ا	ن	ل	ل	ي	ف	ل	م
ل	م	ا	م	و	م	ا	ن
ب	ا	ش	ل	ع	ل	م	ه
ح	ا	ل	ذ	ي	ب	ث	م
ي	ذ	ي	م	م	ن	ا	ر

لشراء

لشراء المالك

ص	و	و	ف	ف	ر	ا	ت
ب	ا	ب	ذ	ل	ش	ب	ا
ا	ك	ر	ت	ل	س	ن	ع
ع	ل	ا	ع	ب	و	ه	ل
م	ا	ا	م	ك	م	د	ع
ث	ع	ت	ا	ن	ل	ب	م
ل	د	ا	ا	ن	د	ا	ع
د	م	ي	ل	ب	ي	ا	ن
ل	د	ع	ع	ي	م	ا	ن
ل	س	ا	م	ي	ي	ت	ل
م	ف	ا	م	ر	ل	ا	ن
ع	ل	ن	و	ع	و	ق	ك
ل	ب	ن	و	ا	ق	ر	ا
ا	ل	ر	ت	ل	ع	ا	ي
ب	ق	ب	ي	ب	ن	و	د
ق	ا	ي	ل	و	د	ج	ا
ن	م	ر	ي	س	ي	و	ع
ب	ر	ت	ا	ل	د	ا	ب
ش	ي	ع	ي	ع	ك	ش	و
ا	و	ر	ي	ة	ل	ن	ر

طلبنا صبا العليا

ل	ق	و	ي	ي	م	ل	ي
ا	ا	ا	ا	س	د	م	ل
ل	ت	ا	ر	م	ل	ح	و
ب	ل	م	ل	د	ا	ك	م
ن	ا	ل	و	م	ر	ن	ع
ا	ا	ب	ا	د	ل	ل	ي
ج	ل	ذ	ك	ق	ع	و	ي
ا	و	ل	ا	ن	ل	م	ن
ل	ي	م	ا	ا	ا	د	ل
ع	ك	ح	ع	ل	ي	ح	س
د	ت	ر	ا	ا	ن	و	ك
ي	ن	م	ا	م	ن	و	ن
ت	و	م	ا	د	ي	ل	ن
ي	و	ا	ا	ي	ت	ن	ل
ت	ا	ا	م	م	ض	ل	ا
ل	ل	ر	ا	ا	ذ	ك	و
ر	ي	ي	م	ن	ص	ا	م
ن	م	ف	ل	ل	ت	ش	ا
ق	ك	ش	ي	ح	ر	و	ا
ا	ك	ب	ن	ا	ا	م	ي

لشراء

لشراء المالك

ق	ن	ا	ا	ف	د	ك	ل
ن	ذ	ح	ل	ل	م	ا	س
و	م	ق	ر	ا	ي	ن	م
ت	و	م	ب	ظ	و	ا	م
س	ع	ب	ن	ا	ط	م	ا
ف	ع	ا	ك	ل	س	ن	ل
م	ا	م	م	ر	ل	م	م
ت	ر	و	ر	و	م	ف	ج
م	ض	ح	ل	م	ا	ل	ل
م	ا	و	ع	ا	ن	ل	ك
ن	ل	ي	ل	ا	م	ا	ش
م	ن	م	ط	ا	ل	ع	م
ي	ا	ا	ا	ا	ب	م	ن
ق	ك	ا	ن	ر	ب	ا	و
ع	ي	ت	ن	ا	ب	د	ا
و	ت	ا	م	م	ا	ق	د
ن	ر	ي	و	م	ك	ف	ن
ا	و	م	ا	ت	ا	ي	ج
ح	ر	ل	ق	ن	س	و	ل
د	ا	ر	ن	م	ا	ا	ا

دبر الصلح والقتال بين

و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي
ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب
ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح
ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا

لخلاص مسجون لفتية

ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت
ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
ج	ج	ج	ج	ج	ج	ج	ج	ج	ج
ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
د	د	د	د	د	د	د	د	د	د
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
س	س	س	س	س	س	س	س	س	س
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
س	س	س	س	س	س	س	س	س	س
د	د	د	د	د	د	د	د	د	د
ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل

دبر الصلح

بذا النفس حامل ام لا

و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
د	د	د	د	د	د	د	د	د	د
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث	ث
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت
ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن	ن
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي

لحسن عقد النكاح وبقبحه

ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ة	ة	ة	ة	ة	ة	ة	ة	ة	ة
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح
ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت
س	س	س	س	س	س	س	س	س	س
ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك	ك
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي	ي

بذا النفس

ا	ا	ر	و	ب	ن	ن	ب
ا	عق	ا	ی	م	ل	ل	ل
س	ب	ل	ن	ل	ه	ل	ه
ا	ه	ی	ی	ا	ه	ی	ث
م	ع	ب	ب	م	ن	ل	ا
ش	ا	ا	م	ص	ص	م	ل
ب	ح	ك	ر	ص	م	ق	ب
ی	ا	ا	ن	ی	م	ل	و
ب	ح	و	ح	ض	ی	ی	ا
ی	ع	ا	ی	ن	ن	ت	م
م	ی	ف	و	ن	ص	ا	ب
ل	ا	د	ع	ش	ی	ل	ق
ی	ر	ص	ص	ا	ذ	ن	ا
ا	ب	م	ا	ل	ل	ك	ا
ه	ذ	ح	ل	ب	ب	ك	ی
م	ك	ع	ر	ن	ث	و	ل
ك	و	م	د	ا	ا	ب	ن
ر	م	ل	ا	ا	ی	ح	ا
ی	ل	ت	ل	ن	ك	ل	م
ا	ت	ن	ه	ا	م	ی	ا

ك	ل	ف	ن	ت	و	م	ا	ا	ا
ل	ا	ر	م	خ	ك	ج	ر	ر	ر
ق	و	ن	ب	ت	ا	ا	ا	ا	ا
ا	م	م	م	ب	ه	ه	ر	ل	ل
ن	ه	د	د	ه	ا	ج	ن	ه	ه
ا	م	ن	ب	ا	ا	و	ن	ا	ا
ا	ل	ا	ا	ا	ت	ت	ش	ا	ا
ل	و	ك	ج	ث	ت	ع	ل	ل	ل
ر	م	م	ي	س	س	ه	ر	ر	ر
و	ي	ق	ف	و	ا	ن	ا	ت	ت
ا	ت	و	ر	ف	ك	ت	م	خ	خ
ا	و	و	ن	ر	ح	ح	ن	ا	ا
ا	ن	ن	ز	ا	ح	م	ع	ج	ج
م	ق	ن	ن	و	ن	ن	ه	م	م
م	ا	ا	ا	ي	ن	ق	م	ل	ل
و	م	م	ا	ن	ط	م	م	م	م
ه	ا	ا	ح	ب	ك	ح	ل	ص	ص
ا	ر	ض	م	ا	ا	ل	ي	ر	ر
ي	د	ل	م	ا	ا	ن	ه	ه	ه

والمؤمنين

و	و	و	و	ق	ت	ن	ل
هـ	ل	ح	ص	ا	د	س	م
ل	ت	و	ى	ل	ا	ص	ا
هـ	ا	ل	ع	ا	و	ث	ل
هـ	ل	ا	ق	هـ	ح	ى	ن
ا	ا	د	ا	ى	ل	ل	ك
ل	ا	ك	م	ل	ط	ل	م
ج	ل	ى	ا	ا	ا	ن	ب
هـ	ل	هـ	ا	م	ص	ى	د
س	ن	ف	ب	ى	و	ا	ا
ل	ن	ل	ل	ن	د	ع	ا
ق	ط	ل	ل	ل	و	ر	م
ى	هـ	ل	و	ت	ا	س	و
ا	ك	ل	ن	هـ	ت	و	ق
ى	د	ى	ن	ا	ا	و	ف
و	ع	ل	ا	ب	ا	ر	ا
ا	د	ب	ى	هـ	ل	ا	ا
ن	ض	ى	ا	ل	ا	م	ص
ل	غ	ج	هـ	هـ	ح	ى	ر
ح	ا	ل	هـ	ا	ا	ط	ق

سفر حج میں لائیکون ام لا							
و	و	و	و	ی	م	ل	ا
د	ن	ا	د	ی	ع	ح	ل
ث	ن	و	ی	ا	ن	ص	ا
ن	ق	م	✓	ل	ح	و	ا
ن	م	✓	ا	ا	ا	ن	ا
ج	ب	ل	ل	ص	ت	ا	ل
ل	✓	ف	ی	ہ	ہ	و	و
د	و	م	ا	ل	ی	✓	ن
ق	و	ت	س	ی	✓	ج	م
و	ن	ب	پ	ا	ل	ص	م
ل	ل	ہ	✓	ن	ش	ی	ا
ہ	ن	ط	ا	ل	ا	ن	✓
ل	ی	ن	غ	ا	ت	ا	ا
ہ	ل	پ	ل	ل	ل	م	ل
ن	ل	ب	س	ت	ا	ہ	ی
ج	ة	س	ل	ا	د	و	ی
ق	س	ا	ا	و	و	ا	ل
ح	م	ی	ل	ح	س	ا	ع
م	✓	ن	ل	ز	و	ا	و
ح	ی	ل	م	ا	ج	ز	ی

سفر

سفر بحر بلعبر لنا									
و	ظ	ث	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
ن	ل	د	ر	د	ن	م	م	ا	ا
ا	ا	من	ت	ع	ل	ر	ا	ا	ا
ر	من	ف	ك	ن	ا	و	ا	ي	س
ب	ع	ن	ا	ا	و	ر	ا	ي	ا
م	د	ا	ن	ل	م	ف	ف	ن	ج
ا	ا	ف	ك	ك	ل	ل	ل	ل	ج
ت	ا	ب	ن	ا	ج	ل	ل	ل	ر
ل	ص	ر	ظ	و	ك	ر	ي	ي	ا
ل	ا	د	ي	ف	ل	ل	ل	ع	ع
ح	ي	د	ب	و	ل	ا	ا	ع	ع
ح	ا	ا	ل	و	ر	ا	ا	م	م
ب	ا	ب	ل	و	ح	ا	ا	م	م
ل	ل	ر	ل	ا	ه	ا	ا	ب	ب
ل	ك	م	ا	ن	ه	س	س	ح	ح
م	ع	د	ب	ل	ي	م	م	ح	ح
ت	ص	ن	ن	ل	ا	ي	ي	ن	ن
ا	ص	ي	ن	د	ل	ي	ي	د	د
ل	و	ل	ن	ي	ه	ن	ن	ه	ه

١٢

التعبير بالاسماء يليه ن بذا									
ي	و	و	ه	و	ا	ه	ي		
د	ب	ب	ا	ت	ا	ق	ن		
ج	م	ت	د	ي	ع	ن	ا		
ا	ل	ل	ع	و	ت	ا	ن		
م	ي	ي	ت	ا	ت	ل	ت		
ن	ا	م	ر	ن	ص	ل	ع		
و	ي	ص	ر	ل	ا	م	ر		
و	ي	ي	ن	و	ا	ك	ا		
ا	ا	ي	و	ي	ل	ي	ا		
ع	م	م	ا	ا	ل	ن	ل		
ك	ل	ي	ق	ك	ع	ت	ا		
ب	ر	ل	ي	ل	ل	ع	ي		
ا	ي	ن	ل	ا	ر	ع	د		
م	ح	ي	ق	ج	ت	و	ن		
و	ع	ن	ت	ا	ب	ل	ي		
ك	ك	ك	ه	م	ق	ا	م		
ا	ن	ي	ل	ا	ر	ت	ك		
ا	ا	ب	ا	ي	ف	ت	ي		
ا	د	ت	م	ع	و	و	ن		
م	ق	ي	ا	ه	ا	ا	ل		

二

ا	ا	ا	و	س	ل	ل	ن
ش	ب	ح	ا	س	ر	ح	ی
ن	و	و	ا	ل	ع	و	ه
ن	و	ا	ا	ب	ا	ا	م
ل	ت	ل	ل	و	د	م	ز
ب	ا	و	ن	ی	ع	ل	ا
ب	س	ا	ح	ب	ح	ح	ل
ر	ع	س	ر	و	ت	ن	د
ل	ا	ز	د	ر	ن	ل	ل
ا	ا	ا	ح	ك	ل	م	م
م	م	ل	م	ز	ی	ت	ه
م	ا	ر	ا	ا	ع	و	ل
ع	ل	د	م	ت	ا	ص	و
ا	ر	ل	ل	د	ك	ك	ح
ا	ة	ن	ب	ی	ل	و	ا
و	و	ب	ك	ل	م	ة	ك
ا	ه	ا	ا	م	ن	م	و
ل	ا	و	ق	ن	د	ل	ا
ر	ی	ن	ز	ف	ن	ن	ی
ی	ی	ی	ة	ا	ن	م	ن

ن	و	و	و	و	ا	ا	ا	ل
م	ن	ی	ح	ع	ن	ت	ر	ل
ا	ا	ا	ا	ا	ف	ک	ا	ا
ا	ا	ا	ل	ل	م	ل	ن	ا
م	ا	ن	ن	ی	ع	ل	ه	ا
ا	ا	ت	ک	ب	و	ک	ا	ا
ت	د	ن	ل	ل	ا	ی	ح	ا
ا	ا	ب	ن	ف	ا	ن	ع	ا
ا	ظ	ل	ک	ن	ر	ا	د	ا
ا	ا	ل	ج	ی	ل	ن	ا	ا
ا	ا	ی	ن	ی	ن	ب	و	ا
ا	و	ا	و	م	م	ا	و	ا
ا	ل	ن	ر	ن	ن	د	ه	ا
ا	ن	ت	ی	ب	ل	د	ع	ا
ن	ق	ی	ا	ع	ا	ن	ک	ا
د	ن	م	ط	ا	ک	م	ک	ا
ا	ل	ی	ع	ی	ر	ا	ل	ا
ا	ن	ن	م	ب	ف	ا	و	ا
ا	ع	ل	م	ا	د	ی	و	ا
ی	د	م	ر	ن	ن	ا	ت	ا

5

المرأة الكامل التزوُّج									
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ق	ق	ت	ن	ن	ل	ل	ل	ل	ل
و	ن	ن	ف	ي	ا	س	م	ق	ل
ي	ن	ج	ا	ي	م	ا	م	ن	ل
ا	ب	ا	ل	ط	ن	ي	ا	ا	ل
ل	ق	ص	ف	ن	ه	ر	ي	ل	ل
ت	و	ا	ة	ب	ك	ا	ن	ن	ل
و	م	ن	ج	ا	ر	م	و	و	ل
م	ل	ض	ا	ل	ط	ل	و	و	ل
ا	ا	ق	ه	ا	ك	ت	ر	ل	ل
ك	ن	ت	ب	ه	ا	م	س	ل	ل
ر	و	ن	ن	ب	ج	ن	ع	ل	ل
ا	ن	ن	و	ل	ل	و	ت	ل	ل
ح	ي	ل	ا	ب	ل	ك	ه	ل	ل
س	ر	ه	ل	و	ي	ج	م	ل	ل
م	ا	ا	ا	ظ	ي	ل	ل	ل	ل
ل	ل	ا	ل	و	ج	ا	م	ل	ل
ق	ا	ا	ط	و	ب	ا	ق	ل	ل
ل	ي	ص	ل	ل	ي	م	ي	ل	ل
ل	ي	ل	ا	ر	ه	ة	ا	ل	ل

المسألة

و	ا	و	و	و	د	د	و	ج
ل	ن	ح	ع	ا	ا	ا	ا	ل
ل	ا	ت	د	ا	ی	ی	ی	ی
ی	ل	س	ن	ا	ن	ن	ن	ن
ا	س	ا	د	ر	ق	و	م	م
ی	ن	ص	ا	م	ن	ع	ی	ی
م	ن	ت	د	ا	ن	ج	ع	ع
ة	ل	ر	ا	ل	م	م	و	و
ن	ی	ن	د	ج	ب	ح	ا	ا
ی	ا	ا	ی	ی	ن	ل	ل	ل
ن	ا	ت	ل	ط	ع	م	ر	ر
ه	و	ت	ا	ج	ا	ر	ل	ل
ح	ل	ن	ا	ة	ر	ی	ه	ه
ل	م	ی	س	ل	ا	ن	ر	ر
ع	ا	ی	ا	ی	ی	ی	م	م
م	د	ق	ی	ن	ل	ا	ا	ا
ا	و	م	ل	ل	س	ا	ت	ت
ل	ی	م	ر	ت	م	ا	ن	ن
ب	و	ب	ق	ر	ن	ج	ل	ل
و	و	ا	د	م	م	م	ح	م

ل	و	و	ق	ل	ا	ا
ا	م	م	د	ز	ل	ا
و	ق	و	ا	ل	ا	ن
ا	ب	ا	ا	ب	ا	ن
ل	م	م	ر	ي	م	ر
و	ي	ا	م	ن	ا	ن
ن	ا	ا	ي	ط	ا	ن
ا	ي	ل	ب	ي	ل	ط
ا	ح	ح	م	ي	ل	ي
ن	ب	ح	ج	و	ا	ن
و	ة	ل	ت	ن	ا	ن
و	ل	م	ل	و	ن	ن
د	ل	ض	ت	ا	و	ل
ك	ا	ي	ا	ن	م	ا
د	ا	م	ن	و	ا	ن
ع	ف	ا	م	ا	م	ا
ع	ل	ا	ا	ل	ل	ع
ل	ي	ي	ا	ي	ا	ص
ن	خ	ح	ر	ت	ط	و
ا	ي	ا	ا	ه	ط	ن

مخاطب

للغالب والغالب									
ل	ك	و	ف	و	ق	م	م	ص	ن
هـ	ي	د	م	ا	ا	ز	ن	ن	ن
ن	ا	ا	د	ص	ف	ل	س	س	س
ك	✓	ي	ن	ت	هـ	ل	ة	ل	ل
ص	ط	ق	د	ق	✓	ا	و	و	و
ا	ل	ا	ع	ت	ل	ي	ل	ل	ل
د	ا	ل	ل	ل	ا	ل	هـ	هـ	هـ
ة	م	م	ي	ف	ع	ن	ن	ن	ن
ق	ي	ل	ع	ق	و	م	ب	ب	ب
ن	ي	ت	و	ت	د	ا	ك	ك	ك
ا	ف	ا	م	م	ط	ي	ل	ل	ل
و	و	ن	ة	ل	م	ل	ك	ك	ك
ك	هـ	ا	ا	ث	ث	ا	ك	ك	ك
ت	ي	ي	ل	ا	ت	✓	✓	✓	✓
ع	ن	و	ة	ة	ز	و	ل	ل	ل
و	ب	ي	ا	و	ي	ا	ز	ز	ز
د	ا	و	د	ا	ن	م	م	م	م
ن	ل	ت	ج	ح	ا	ح	ص	ص	ص
✓	ن	ل	ك	✓	م	ي	ل	ل	ل
ي	ي	ي	ن	هـ	م	ن	ن	ن	ن

ا	ا	ا	و	ل	ل	ن	ن
م	ا	م	ت	ا	ن	ت	ي
ا	ل	ا	ا	ي	م	ل	م
ت	ق	ن	ه	ل	ل	ل	ه
م	ا	و	ض	ب	ع	ل	ا
ا	د	ا	ك	ا	ل	ي	ل
ث	ل	س	ن	ن	ا	ل	ل
ا	ي	ب	ب	م	ل	ن	م
و	ق	ل	ا	ن	ا	ل	ا
ت	ا	ا	ض	ي	ق	ن	ض
ا	و	و	ت	ع	ح	ا	ا
ا	ا	س	د	و	م	ن	ن
ه	ا	ن	ا	ا	ا	ل	ه
م	ف	ك	ن	ب	ض	ي	ي
ي	ق	ا	ض	ك	ن	ن	ح
ا	ا	م	ط	ف	ع	ل	م
ا	ة	ن	ا	م	ل	و	ل
م	ح	ي	ا	ه	ا	س	و
ل	و	د	ن	ا	ت	ل	م
و	د	ق	ه	ت	ن	ه	و

تمت فی سنه ۱۳۳۸

بسم الله الرحمن الرحيم

فاین غالب مغلوب تفصل می روم و با این غایت معتبر است و از تصانیف ارباب
که در جهت اسکند روم وضع نموده است در ضرب فدا زشت شروع کرده اند مانند آنست
که غالب که اوست برین طریق عمل میکرد و اندک از اسم خودش غالب را به جای میگوید و اگر
اسم خودش غالب بود از نامهای اهل این شهر مخفی که نام غالب را به رسم و از میگوید و
میفرستاد و در هیچ وقت از بحال مغلوب اندکی تمییز تقالی نیز اشارت باین
نموده و قصه را دو و دو و حالات فرموده که برگاه حساب کنی تمام را دو و دو و حالات
رای یا بی که را دو و غالب است و همچنین فرموده و قصه موسی فرعون
که برگاه حساب کنی تو اسم موسی را می بایی که غالب است بر فرعون و نیز علی
علیه السلام بطریق معرفت ان اسارت فرموده حاصل این است که حساب
کنی نیست یا لقب یا لقبی که از آنجه بهتر باشد در دو مان از دم و در دو بخش که خوانند
باید که متراع کنند و از مجموع هر یک اسم را نه طمع می کنند از می دانند
باقی ماند در این جدول معلوم می سازی بی نظایر می شود که کدام غالب
است و کدام مغلوب است و الله تعالی مجرب و از همه است

[illegible][illegible]

س	ای دولت پاک طبع و دایت پاک	باد چرخ و شمشاد از خاک
س	ای چین تو داده دل را رنگ	در کشت و کوفت خواجه دار و رنگ
سی	ایک بر سر نهاده دل را ری	ایک در دست خواجه میرا ری
سج	ایک بر ده بر سر نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
س	ایک با دست چرخ نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
سا	ای به نکات و ده صفت	باد بر لیس خشت سحرین
سد	ای به اندیشه از تو در آنوس	چرخ نهاده یکی بکوی سوس
سم	ای به جلیق اب زلال	خواجه در دست خواجه میرا ری
ل	ای نقاش درون قفس نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
ط	ایک در هر چرخ تو با نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
ط	ای یک به پیش قفس نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
س	ای شکوه تو این زنده در دست	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
لد	ای نهاده خاطر تو به و اس	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
لد	ای با مرت و ده ان نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
و	ایک به سبای یکستان داری	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
له	ایک به کم من از خضاد قدر	ان نهاده کرده بدست کبر

بی

بی	ای صبح و شمع و خفتور	در دست تو نهاده کافور
یل	ای رسیده بکشت کج و بر	در دست تو نهاده کج و بر
لج	ای در دست سحر و کاه بر نهاده	در کشت و کوفت خواجه میرا ری
یس	ای تو به و ده و ده و ده	در دست تو نهاده کافور
بد	ای دل دشمن تو کشت کباب	در دست تو نهاده کافور
یل	ای ز روی تو برده نور قمر	در دست تو نهاده کافور
یر	ای صبح و شمع و خفتور	در دست تو نهاده کافور
یم	ای نهاده زهر حلقه تو تر و خشک	در دست تو نهاده کافور
مه	ای به اندیشه از تو در آنوس	در دست تو نهاده کافور
هل	ای همای موی عالم را ز	در دست تو نهاده کافور
ی	ای نهاده زهر حلقه تو تر و خشک	در دست تو نهاده کافور
یح	ای نهاده حلقه تو تر و خشک	در دست تو نهاده کافور
هس	ای زبان داده لطف تو را	در دست تو نهاده کافور
عد	ای نهاده تو من نطق تو را	در دست تو نهاده کافور
هو	ای زانه زنده بر خور دار	در دست تو نهاده کافور
هم	ای زهر دست بر زهر کستان	در دست تو نهاده کافور

مجموعه

د	ای نهاده در دل جهان محبوب	ان نهاده کرده بدست کبر
دل	ایک به جلیق اب زلال	در دست تو نهاده کافور
دی	ای ستر و از ده و ده و ده	در دست تو نهاده کافور
دخ	ای جهان سحر و سحر	در دست تو نهاده کافور
ده	ای کل از عارض تو نهاده	در دست تو نهاده کافور
دس	ای رسیده تو در ده جهان	در دست تو نهاده کافور
ده	ای نمراد تو شل آب حیات	در دست تو نهاده کافور
در	ای که در کشت و کوفت	در دست تو نهاده کافور
رم	ای ز این طلب نهاده	در دست تو نهاده کافور
دل	ای نهاده کل عارض تو نهاده	در دست تو نهاده کافور
دی	ای با نهاده سر و سر سبزی	در دست تو نهاده کافور
دخ	ایک به خواهی زن نهاده	در دست تو نهاده کافور
دس	ایک به خواهی زن نهاده	در دست تو نهاده کافور
ده	ای سحر و سحر و سحر	در دست تو نهاده کافور
در	ای سحر و سحر و سحر	در دست تو نهاده کافور
در	ای ز دل کشت و کوفت	در دست تو نهاده کافور

مجموعه

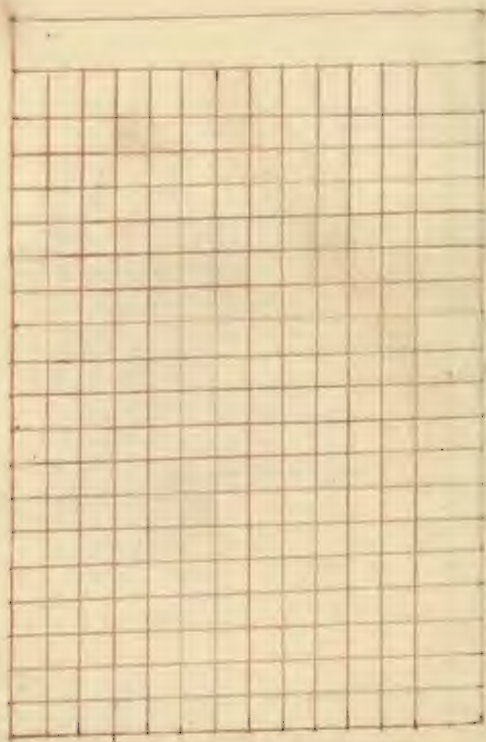
د	ای نهاده در دل جهان محبوب	ان نهاده کرده بدست کبر
دل	ایک به جلیق اب زلال	در دست تو نهاده کافور
دی	ای ستر و از ده و ده و ده	در دست تو نهاده کافور
دخ	ای جهان سحر و سحر	در دست تو نهاده کافور
ده	ای کل از عارض تو نهاده	در دست تو نهاده کافور
دس	ای رسیده تو در ده جهان	در دست تو نهاده کافور
ده	ای نمراد تو شل آب حیات	در دست تو نهاده کافور
در	ای که در کشت و کوفت	در دست تو نهاده کافور
رم	ای ز این طلب نهاده	در دست تو نهاده کافور
دل	ای نهاده کل عارض تو نهاده	در دست تو نهاده کافور
دی	ای با نهاده سر و سر سبزی	در دست تو نهاده کافور
دخ	ایک به خواهی زن نهاده	در دست تو نهاده کافور
دس	ایک به خواهی زن نهاده	در دست تو نهاده کافور
ده	ای سحر و سحر و سحر	در دست تو نهاده کافور
در	ای سحر و سحر و سحر	در دست تو نهاده کافور
در	ای ز دل کشت و کوفت	در دست تو نهاده کافور

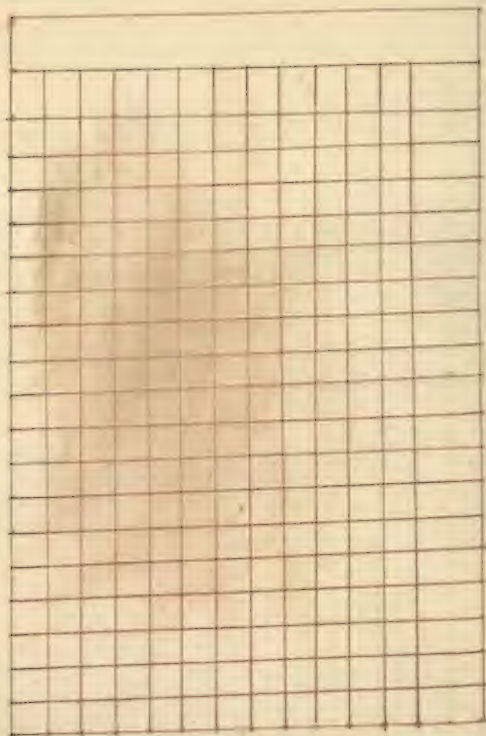
89 10 00

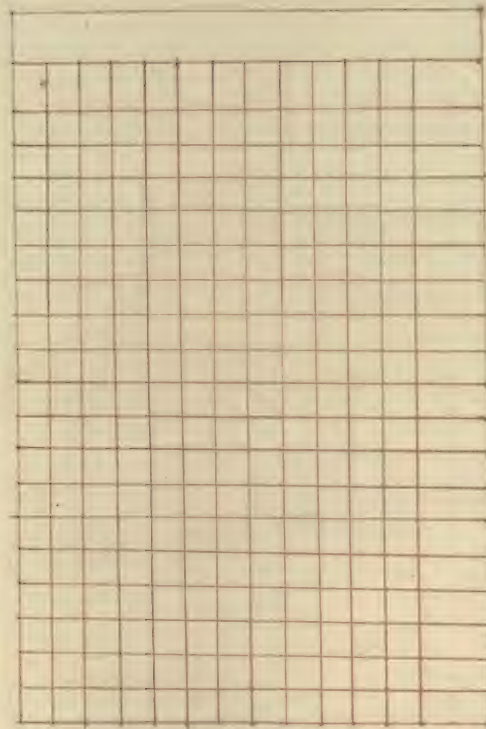
89 10 00

10 00 00

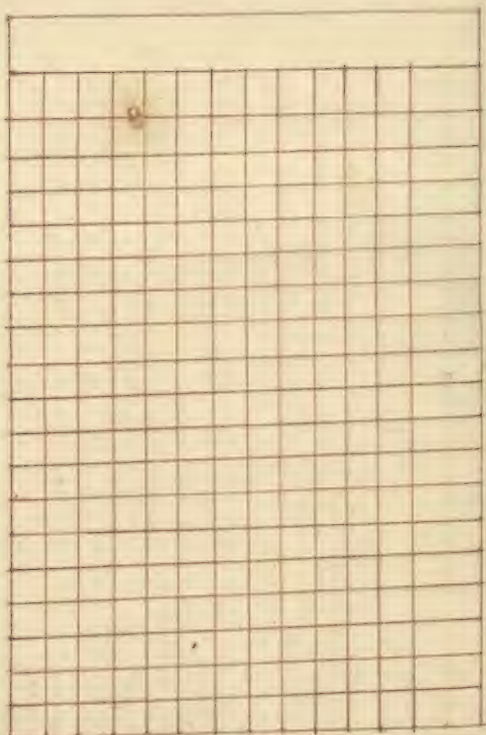
10 00 00

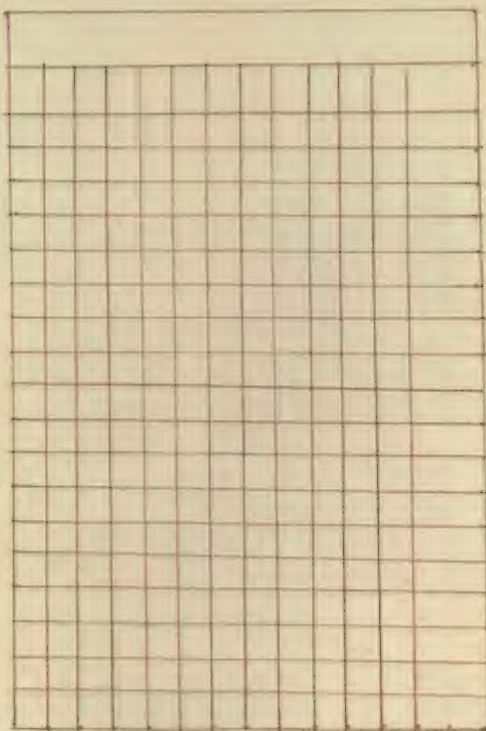

00

09

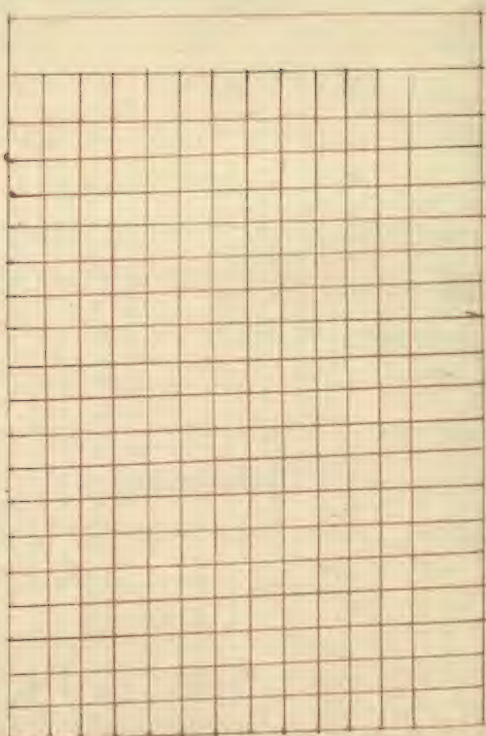

02

00

09

00

09

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين ذي الواسع التي لا تحصى العجايب التي لا تسفى واحده على ما منح من الواسع
 التي جلست على الاعضاء والاسنان لا ازاله وحده لا شريك له الواحد الذي لا يقبل جزوا ولا
 شفعاء ائمه ان محمد عبد الله الذي امرى بين المسجد الحرام الى المسجد الاقصى صلى الله تعالى عليه
 على الدوام والدين كان اعلیٰ منها بعد الله صا **الحمد لله** فاني وقفت على كتاب في التفسير في فضل
 حروف ابي السلطان الملك ابي بكر بن السلطان الملك الافضل العباس بن علي بن داؤد ابو
 يوسف بن عمر رسول الغساني ملك اليمن الذي جمع القرآن في قرآنك بحسن نور اما شانه من كثرة
 الكلمات والتعليق في الروايات فاجبت تقريبه بعبارة حسن من بارة وتبينه بحسن من اشارة
 فحتم في هذا الزمان ولم ازل عليه ولم اترك منه الا ما لا يحتاج اليه ورتنا الميسر ان ينفذ به
 يصل بنا بسيرة قدرته حسن ترتيب وقربه باين تقرب وما توفيق الاباء على كل طاعت
 واليد انيب وسميته تسهيل التوفيق لتناول الحق وحضرت الكلام فيه في ثمانية فصول فاحتمل الله
 استعين فيما اقول ان هذا حسن فاما هذه ايات بذكر فاحتمل الكتاب تبركا به بالحق
 بالحمد على الشافي والرائي كما ستره ان شاء الله تعالى **الحمد لله** في ذكر الفاتحة فاضاها

كان

قل

قال الربوني بن كانت لجاجة الى الله تعالى فليطهرني يوده ويخلص ملكا ناخليا من النساء
 ويصير من سبائهم ويكون قوته مالا روح فيتم الوفاة بعد صلوة الصبح **الحمد لله** مرة مستوي و
 مرة مقوي من اخرا الى اولها وبعد صلوة المغرب مثل ذلك يتخير بلان ذكره وكثرة الخفاف
 ويدعو الله باسماء على من تشاء يستجاب له لغوره **الحمد لله** من ذكره مرات
 وحصل على جبار وقفت عن يمينه فانه يقضي حاجته ويلون عنده في الحل الاربع **الحمد لله**
 يختص العباد المؤمنين من كتب في وقته يخلص طاهر وجبار تحت وسادته وقال يحي هذا
 الاسم الرباني جاتي وهي كذا كذا ارا في شامه **الحمد لله** كثره للكرام والتكريم
 والتقيد وعادة البساتين قال رجل من بني تميم انه كتب سورة الفاتحة بكلماتها وكرر
 ملك يوم الدين سبع مرات ومجاهد ورش به سجادة اقد قطعت منه اربعين سنته
 فاوقفت من صاعته واخرت لوقتها كذا كذا **الحمد لله** على الارض بعد موتها **الحمد لله**
الحمد لله اي تسعين على امور الدنيا والاخرة من كتب هذا في خاتم فضله بقلم من جبر
 وكر تسعين ثلاث مرات اعاد الله في اموره كلها دانست منه دواب البر والبحر
 وان كر كلمة تسعين سبع مرات انت من جحي لو طرد ما ذهبت **الحمد لله**
 من كتب طار في وقته بد من حيوان وعقله عليه او في بيت او دكانه او مستقره ظهر له ما
 ليس به وقيل يكتبه بأكمله فيقتصد لا يصلح له ما من خواصها ادا ردت ان تعلم

مكتوبة مقبولة من اخرها الى اولها فلما اخذتها كبر عليها الوب واكلها من اخذ
 اعدادها وركبها وفقا ونفذ في طالع مسعد وجعل للمستمر ولالة الطالع وركبها من
 وجعل لرحل لشر من ثلث او ثلثين لغيره فهو الصواب فما لم يكون محفوظا
 سفر او حصر او دس من الشياطين والساطين والظلمة والجبارين ويكون معظما
 لم يضر في اعيان الخلق ونزدا ومساكنة وحفظا وفيها وليس من اراض الراس
 وعلا ويكون معدن القالب ما يكون كمال الطالع الذي يريد يلبه في قدر مزاج
 الكوكب الذي يريد ان يتجدد رب الطالع وهذا اذا التفت في فض خاتمة ذنب في
 شرف الشمس والقمر المستر يرى من النجوم ويكون القالب بالعلم الهندس
 واعدادها ١٢ فان لاله يكون معظما مكرها محفوظا من جميع الافات
 وان تفتت في شرف الشمس والقمر لكان مخصصا بمخط الرمد وان اردت
 لعين الرمد اجعل الاتصال بين الزهرة والمستر والشمس والزهرة بين يدين
 الكوكبين السعدين

١٠٨١	١٠٨٢	١٠٨٣	١٠٨٤	١٠٨٥	١٠٨٦
١٠٨٧	١٠٨٨	١٠٨٩	١٠٩٠	١٠٩١	١٠٩٢
١٠٩٣	١٠٩٤	١٠٩٥	١٠٩٦	١٠٩٧	١٠٩٨
١٠٩٩	١١٠٠	١١٠١	١١٠٢	١١٠٣	١١٠٤
١١٠٥	١١٠٦	١١٠٧	١١٠٨	١١٠٩	١١١٠
١١١١	١١١٢	١١١٣	١١١٤	١١١٥	١١١٦
١١١٧	١١١٨	١١١٩	١١٢٠	١١٢١	١١٢٢
١١٢٣	١١٢٤	١١٢٥	١١٢٦	١١٢٧	١١٢٨
١١٢٩	١١٣٠	١١٣١	١١٣٢	١١٣٣	١١٣٤
١١٣٥	١١٣٦	١١٣٧	١١٣٨	١١٣٩	١١٤٠
١١٤١	١١٤٢	١١٤٣	١١٤٤	١١٤٥	١١٤٦
١١٤٧	١١٤٨	١١٤٩	١١٥٠	١١٥١	١١٥٢
١١٥٣	١١٥٤	١١٥٥	١١٥٦	١١٥٧	١١٥٨
١١٥٩	١١٦٠	١١٦١	١١٦٢	١١٦٣	١١٦٤
١١٦٥	١١٦٦	١١٦٧	١١٦٨	١١٦٩	١١٧٠
١١٧١	١١٧٢	١١٧٣	١١٧٤	١١٧٥	١١٧٦
١١٧٧	١١٧٨	١١٧٩	١١٨٠	١١٨١	١١٨٢
١١٨٣	١١٨٤	١١٨٥	١١٨٦	١١٨٧	١١٨٨
١١٨٩	١١٩٠	١١٩١	١١٩٢	١١٩٣	١١٩٤
١١٩٥	١١٩٦	١١٩٧	١١٩٨	١١٩٩	١٢٠٠

قوله تعالى ويصيرك الله نفعا عظيما
 من خواصها النصر
 القري في خاتمة فضة
 السعدين يكون حاملا مشورا مظهر اجتماعا لخصوصها على الاعداد في الحرب

١٠٢

وعدها وحدها واعدادها وهذا وقتها
 قوله تعالى ان ينصر لكم الله فاعلم انكم كنتم قوم فاسقون
 فض خاتمة فضة في شرف القمر برين النجوم وحكمة كان
 تنصروا على الاعداء غالبا لم وان كان بعضهم لبعض ظهرا وعددها وحدها
 واعدادها وهذا وقتها
 الخور في الشياطين لم يضع
 ناك صورة المشاهدة لغيره
 قوله تعالى وعن الذين امنوا
 تنكروا لعل الصالحات ليستخلفن في الارض الى قوله انما
 يات للظلم والفساد وارباب الولايات في ذنب او
 بحول في كاذبا في شرف الشمس في شرف القمر لامين من النجوم على نظر ليس
 المستر او الزهرة وقد تعلق الايمان وهذا وقتها
 وفي ايات لفظ مجموع اعدادها ١٢٢٢ وي قوله
 تعالى ولا يؤدو عظماء هو العلي العظيم وهو القاهر فوق
 عباده ويرسل عليكم حفظة ان ربك على كل شئ محيط فانه
 خير حافظا وهو ارحم الراحمين لم معقبات من بين يديه ومن خلفه يحفظ الذين امنوا

١٠٨١	١٠٨٢	١٠٨٣	١٠٨٤	١٠٨٥	١٠٨٦
١٠٨٧	١٠٨٨	١٠٨٩	١٠٩٠	١٠٩١	١٠٩٢
١٠٩٣	١٠٩٤	١٠٩٥	١٠٩٦	١٠٩٧	١٠٩٨
١٠٩٩	١١٠٠	١١٠١	١١٠٢	١١٠٣	١١٠٤
١١٠٥	١١٠٦	١١٠٧	١١٠٨	١١٠٩	١١١٠
١١١١	١١١٢	١١١٣	١١١٤	١١١٥	١١١٦
١١١٧	١١١٨	١١١٩	١١٢٠	١١٢١	١١٢٢
١١٢٣	١١٢٤	١١٢٥	١١٢٦	١١٢٧	١١٢٨
١١٢٩	١١٣٠	١١٣١	١١٣٢	١١٣٣	١١٣٤
١١٣٥	١١٣٦	١١٣٧	١١٣٨	١١٣٩	١١٤٠
١١٤١	١١٤٢	١١٤٣	١١٤٤	١١٤٥	١١٤٦
١١٤٧	١١٤٨	١١٤٩	١١٥٠	١١٥١	١١٥٢
١١٥٣	١١٥٤	١١٥٥	١١٥٦	١١٥٧	١١٥٨
١١٥٩	١١٦٠	١١٦١	١١٦٢	١١٦٣	١١٦٤
١١٦٥	١١٦٦	١١٦٧	١١٦٨	١١٦٩	١١٧٠
١١٧١	١١٧٢	١١٧٣	١١٧٤	١١٧٥	١١٧٦
١١٧٧	١١٧٨	١١٧٩	١١٨٠	١١٨١	١١٨٢
١١٨٣	١١٨٤	١١٨٥	١١٨٦	١١٨٧	١١٨٨
١١٨٩	١١٩٠	١١٩١	١١٩٢	١١٩٣	١١٩٤
١١٩٥	١١٩٦	١١٩٧	١١٩٨	١١٩٩	١٢٠٠

رخا وشدة الشكر لله ولكل انجز به سبحانه الله ولكل ذنب استغفر الله ولكل مصيبة
 ان الله ولكل ضيق حبي الله ولكل قضاء وقد توكلت على الله ولكل مصيبة لا حول ولا قوة
 الا بالله وهذا وقتها فضله
 الكلمات عند نزول الاموال والكرب فرج
 معصية ومن جمع اعدادها وركبها وفقا ونفذ
 كاذبا في شرف القمر ويظهر عطار ومن ثلث او ثلثين لغيره فهو الصواب فما لم يكون محفوظا
 لم ينزل حله فرج مسرورا ولا كبرياء دام عليه واذا التفت في كاذبا في شرف القمر فحول الفصير
 قوله تعالى الذين آمنوا والذين هادوا والذين نصروا في سبيل الله وهم خير اولئك هم الذين آمنوا
 فرج الله كبره وشرح صدره ومن كبرها وفقا في شرف عطار وسودا بالقر في هود
 نفس او القوسودا بطار ويرى من طائر النجوم فمن حكمة كان فرج مسرورا دام عليه
 وصح بالتجربة وهذا وقتها فضله
 يا عظيم يا عظيم يا كريم وقيل
 من ركب وفقا في
 برين من النجوم في هود نفسها على نظر المستر من ثلث او ثلثين لغيره
 شرت لم ينزل معظما مكرها محفوظا بالاعمال على جميع الناس وليس له من جبارين

١٠٨١	١٠٨٢	١٠٨٣	١٠٨٤	١٠٨٥	١٠٨٦
١٠٨٧	١٠٨٨	١٠٨٩	١٠٩٠	١٠٩١	١٠٩٢
١٠٩٣	١٠٩٤	١٠٩٥	١٠٩٦	١٠٩٧	١٠٩٨
١٠٩٩	١١٠٠	١١٠١	١١٠٢	١١٠٣	١١٠٤
١١٠٥	١١٠٦	١١٠٧	١١٠٨	١١٠٩	١١١٠
١١١١	١١١٢	١١١٣	١١١٤	١١١٥	١١١٦
١١١٧	١١١٨	١١١٩	١١٢٠	١١٢١	١١٢٢
١١٢٣	١١٢٤	١١٢٥	١١٢٦	١١٢٧	١١٢٨
١١٢٩	١١٣٠	١١٣١	١١٣٢	١١٣٣	١١٣٤
١١٣٥	١١٣٦	١١٣٧	١١٣٨	١١٣٩	١١٤٠
١١٤١	١١٤٢	١١٤٣	١١٤٤	١١٤٥	١١٤٦
١١٤٧	١١٤٨	١١٤٩	١١٥٠	١١٥١	١١٥٢
١١٥٣	١١٥٤	١١٥٥	١١٥٦	١١٥٧	١١٥٨
١١٥٩	١١٦٠	١١٦١	١١٦٢	١١٦٣	١١٦٤
١١٦٥	١١٦٦	١١٦٧	١١٦٨	١١٦٩	١١٧٠
١١٧١	١١٧٢	١١٧٣	١١٧٤	١١٧٥	١١٧٦
١١٧٧	١١٧٨	١١٧٩	١١٨٠	١١٨١	١١٨٢
١١٨٣	١١٨٤	١١٨٥	١١٨٦	١١٨٧	١١٨٨
١١٨٩	١١٩٠	١١٩١	١١٩٢	١١٩٣	١١٩٤
١١٩٥	١١٩٦	١١٩٧	١١٩٨	١١٩٩	١٢٠٠

مختلفا من كل شيطان جيم انما نزل الذكر انما لاطون وكما لهم فطين
 وركب على كل شئ حفيظ وحفظا من كل شيطان ما رآه حفيظ عليهم وما انت عليهم
 بولي ومن تالتا حفيظ الكواكب حفيظ بل هو قران مجيد في لوح محفوظ وان عليم
 لاطون ان كل نفس لما عليها حافظ ومختلفا ذلك تقدير العزيز العليم
 فمن كتبها في كاذبا في ايات وقيل وفقا لاعداد
 وحده لم ينزل محفوظا في السفر والاقامته واما ايات
 وبى ايات النفا وبى قوله تعالى وليست بهود
 قوم مؤمنين وشفاء لما في الصدور قل هو الذي
 امنوا بهى وشفاء ومنزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنين في شفاء الناس
 واذا امرضت فهو لشفين اعدادها
 شففى واذا التفت في جابر طاهر ومحب ما وسقى ريشا شفى ويترك بعض لما
 يسبح بحمده وليس على الروح اذا التفت للذين في لوح فضة في شرف القمر وبى
 من النجوم فان حاملا لا يرضى لادفع لاراة السحر وعلى القوسودا حجب وهذا وقتها
 لاد الله ولكل حم وغم وساد الله ولكل نعمة الله ولكل

١٠٨١	١٠٨٢	١٠٨٣	١٠٨٤	١٠٨٥	١٠٨٦
١٠٨٧	١٠٨٨	١٠٨٩	١٠٩٠	١٠٩١	١٠٩٢
١٠٩٣	١٠٩٤	١٠٩٥	١٠٩٦	١٠٩٧	١٠٩٨
١٠٩٩	١١٠٠	١١٠١	١١٠٢	١١٠٣	١١٠٤
١١٠٥	١١٠٦	١١٠٧	١١٠٨	١١٠٩	١١١٠
١١١١	١١١٢	١١١٣	١١١٤	١١١٥	١١١٦
١١١٧	١١١٨	١١١٩	١١٢٠	١١٢١	١١٢٢
١١٢٣	١١٢٤	١١٢٥	١١٢٦	١١٢٧	١١٢٨
١١٢٩	١١٣٠	١١٣١	١١٣٢	١١٣٣	١١٣٤
١١٣٥	١١٣٦	١١٣٧	١١٣٨	١١٣٩	١١٤٠
١١٤١	١١٤٢	١١٤٣	١١٤٤	١١٤٥	١١٤٦
١١٤٧	١١٤٨	١١٤٩	١١٥٠	١١٥١	١١٥٢
١١٥٣	١١٥٤	١١٥٥	١١٥٦	١١٥٧	١١٥٨
١١٥٩	١١٦٠	١١٦١	١١٦٢	١١٦٣	١١٦٤
١١٦٥	١١٦٦	١١٦٧	١١٦٨	١١٦٩	١١٧٠
١١٧١	١١٧٢	١١٧٣	١١٧٤	١١٧٥	١١٧٦
١١٧٧	١١٧٨	١١٧٩	١١٨٠	١١٨١	١١٨٢
١١٨٣	١١٨٤	١١٨٥	١١٨٦	١١٨٧	١١٨٨
١١٨٩	١١٩٠	١١٩١	١١٩٢	١١٩٣	١١٩٤
١١٩٥	١١٩٦	١١٩٧	١١٩٨	١١٩٩	١٢٠٠

١٠٥

نموده و یکی تشدید و تحت بدست آورده و این در گستران بهاد این کتبه هزار احد را یکی
اسان ندادند و اگر داده اند بعد از بدست آمدید و عهد می بعد که انحصار از او بوده اند
و انداخته اند که ترکب انرا شروع و از دست مسلمانان و سبب سوای مردمان و باعث
فقیه دوران خواهد بود که مری با وجود اندک خوشی با وزیر یک بوده بود و اگر فقیه
در دیده لایق آن گویند خود پس باید اینها همه را از بدین علم دارند و از خدای تعالی بستر
و بنا را این عهد هر چند جهان در خطر باشد و مال و در معرض تلف باشد و اگر بنا را بدو و کار
بر مردم بشوراند و عرض محضت خلق بهر دو در مال تلف کند و خلق را از بهر هم بر آورد
خودش در عالم افکنده و روزگار خود را تابه کند و خود را و خلق را بهلک اندازد و تو او خاند
باشی و زاده برین این محتاج به نصیحت نیست هر کس در اکی دارد برین قدر پس ~~بدر~~ در خانه
الکرکست بهر خبر نیست بداند اول این علم را حق تعالی بر او محفوظ بقول قدرت رقوم
نموده و از آنجا بیکسایل الهام نمود و او مجرب و جبریل را مود و آدم سوخ و او نیست چچین
تا بحضرت رسول از رب العالمین جوهر جامع نزل فرمود و از آنحضرت پامال اولین ~~میان~~ حضرت
حضرت عظیم السلام چنانکه دانستی و الا هو فی المعین و باید دانست که روز و اوقات
این علم و تعلیم آن از آدم علیه السلام سینه بسینه پیغمبران باوصیا و اولیا و او تا و اول
و اول و صفا و علما و فقرا و عباد و مؤمنان و مبدع و نفس نفس بسینه بسینه پیغمبره اند

و قلم و کاغذ و کتاب را از روی دور میداشته اند که قلم و زبان نماز و نماز و دروس بپایه میروا
و نا محرم این سر میباشند تا آنکه بعد از آنما حضرت سید الهامین رحمت فرمودند که قلم
بجای قلم و کتب مخفی در میان این بیت الطهار بوده **بنده فایده** و در اثنای روزات و اوقات
این علم را لا بد است که آدمی بداند و اکثر این قواعد و تنجیحات از روی کتاب ساریق الاول
سید الاجل الکرم سید ششم اصفهانی که مولود سیرت الینان در لکهنه و ده ابرو لکهنه
ایشان در خدمت علای هندوستان و مالک هند مشهور بسید رقی الهی الطباطبائی
است و سید ششم میفرماید در کتاب خود که در شش سال از عمر من گزیده بود که این کتاب
را جمع و قلم کردم **شش سال** سیاحت کردم و **لبست** سال در آنکه تحصیل علوم کرده بودم
و مشایخ و سال فضل و مکتب بخدمت و در **شش سال** از هندوستان تا بجز که بان مغرب
و نواحی فرنگ و سست و در قافای و سرتخان و کل ایران و توران و درومد را سیر کردم
و علوم را تحصیل کردم و هیچ علم بهتر از علم صرف و نحو و فقه و حدیث نیافتم بعد از آنما علم
و بعد از آن علم اعداد و جغده بعد از آنما نجوم و بهترین علوم غریبه بخدمت کفای
ان علوم از آن میرونی آید و این کتاب را در علم جعفر تنقیف کردم و در علم کمالی
بیادگار در میان خلق گذارم و در این بهتر از علم دین و جعفر علم دیگر بنویسد تا کتاب این علم را
لا بد است که این **مشارفات** و رموز را بداند تا هر چند در این علم ادبی بسیار خوانده و نویسد بهتر بود

و در خوانش این کتاب که در روزات او را نمودم گفته و سیر مشرب الغفران پوشیده بانیان
و شوارهای آن بر وی اسان کرد و در ذقاین و لکات آن بر وی روشن شود اگر چه
سیرانها را پنهان نگردد اند به نحوی که کسی بآن راه نبرد و لیکن چندان هم شکار اندازد که
بر بی سود و بوالهوسی تواند برد و دست یابد و نا بقدر علم و دانش خود بر آن بی ی برد
و بهره بر سیکرد و خداوند نیکو را در نهایت مرتبندگان را بخت **فایده** علم تفسیر علم مبارک
و بیمن و علم فرج آورنده است برخلاف اعداد و تحر و تفریح و خوش که غم و غلبت و دلزدگی
و افلاس دارد و بچرخند و داد این علم را از سفر آدم پیدا کرد و دانند و از آن کارهای
معه و عبادی می شایسته که در برابر عالیتر رسیده اند الرعافی قدر علم نگاه دارد و تا قدر
توانیده کرده و علم را خرد و تا خرد نگردی و از اهل و بیخ عارفان که سر علم بی بهره
نگردی و بنابر ادعای عالم از سینه اش تا خود کند و در تنهای بخوان و بنویس آن را در
بانی این سر پوشیده و در سر راه او باران و بار که او بجا نشود و در حالهای خاص است
مکن که هر چند کسی بی چون بخوت روی و در آن نگر می تمام غلط خواهد بود علم علم سینه
ست و سینه خوت خانه الهی است پس در خوت با این اهل بلوی و بخوان و بفهم و بخوان
تا مراد از دست حاصل کرد و در آن توانی همه مقصودات بر سید و آله اعلم **در باب**
دانشن روزات این علم بدانکه در نگار دی و در بر زین و در هر گاهی بخوانی و هر روزی

و با سطرالی این علم را میگویند و همچنانند و می نویسند بدان و بفرموده و در کتاب
که در کتاب مسعودی نزار و در دستور اصطلاح این صحر حرف را درجه نامیده اند و سطر را زعم و نام
و پنج و حصه نامیده اند و باب را بست و بهم خوانند و چون در جای یابویند و تکیه کردن
و تکیه کردن درجه یابویند و حرف یابویند منصوب و مفعول یابویند صدر و حرف
یابویند ضمیمه و حرف یابویند نزول و صحر و یا رفع همه مدعا از حرف است و نام باب او
سطر است که باب از وی تکیه کنند و ویرا فتح باب نیز گویند و گاه سهیم را الحاق بر مقام
اقاب کنند و آن دوازده است بعد از ۱۲ درجه که اقباب و در یکی سطر و در یکی **نایب**
از بقاع قواعد قیصره که پنج فقره مقرر نهاده اند یکی تکیه صحر که است که موسوم
بصحر جامع و صحر امیض و صحر کسره و حرف صحیح که لایزال است و واضح است که
الغالب علی ابن ابی طالب علیه السلام است و بهترین و نیکوترین و کاملترین همه قواعد است
و هر کس بقدر **ارکان** ازان بهره می یابد آموخته و ناستدوار نشاء و در سطر کامل اند
قبیل شخصی است که در برای بالارفق بام بلند بقصد از یک روان کند هر چند آن یک
را بر روی هم ریزد و نخواهد که بهر مایه روان یک قرار گیرد و مانند کسب نام
هم بریزد و ما دام که استنداند بر این پیش صحر بهر دهر و شانس قواعدی دیگر را انباشت
و اندامی و علما و حکما و ابل تجربه را و نکته بسیار است اما بهترین قواعد این قواعد است

این جزو امین کبر که موسوم به جفر جامع است ارسیده و صیاحی را بر قیاس علی بن ابی طالب است
 بای صحیح دارد شده و آن ۴۰ جزو است و در جاذبه و حرف است یعنی ۴۰ حرف و هر
 حرفی در ۱۰ صفی کتابت کثیران تمام می شود که هر جزوی چهارده ورق و هر صفی از آن
 ۲۸ سطر و هر سطر ۲۸ خانه و هر خانه ۴ حرف مرقوم میگردد و از هر سطر مشوب
 اربع خوانده میشود و فاضل هم در هر سطر خوانده میشود و تمامی این از الف تا حین
 صفی در باوند جزو کتابی است و هر جزوی چهارده
 ورق و هر ورقی ۲۸ صفی که هر جزوی ۱۰۴۰ صفی است و این صفیها
 سطر دارد و هر سطر ۲۸ خانه و این صفی در شماره خانه خوانده
 خانه از آن منزلی حرف است و هر حرف این جعفر ۴۰ حرف است
 در بیان دالتن و دواتن صفات جفر جامع و قاعده رقم آن چنان است که حرف
 اول را جزو گویند و حرف دوم را صفی و سیم را سطر و حرف چهارم را خانه از ابتدای
 صفی اول که خانه اول است الف است تا با آخر کتابخانه آخرین که غین است یعنی
 دستور آنرا بر این دانند و طریقی نوشتن باین نوع است که صفی اول در سطر اول در
 خانه اول که کتاب جفر جامع چهار الف باین نوع ۱۱۱۱ می نویسد که الف اول حافظ
 مرتبه و است و ثانی حافظ صفی و ثالث حافظ سطر و رابع حافظ خانه و در خانه دوم

در

در جبهه اول است **باب** رقمی نمایند که تغییر در خانه فقط شده و در خانه سیم
 بهای خانه دوم است این **باب** و در خانه چهارم این **باب** و همچنین تا بخانه آخر
 سطر که این است **باب** رقم شود و در سطر دوم صفی اول که سطر زیرین است
 باین فی نوشته میشود و چون آن سطر تعلقی به سطر دارد و سطر دوم است حرف سطر
 تغییر باقی بماند که ب باشد باین قسم نوشته شد **باب** و خانه دوم **باب** و سیم
باب و همچنین تا بخانه آخر که **باب** نوشته میشود و باقی را تا با آخر صفی باین قسم
 سطر و خانه بخوبی که نمودیم تغییر حرف میدهد تا صفی اول تمام شود چون بصورتی که
 در سطر اول در خانه اول چون تعلقی بصورتی که در حرف صفی تغییر داده بخج ب و این چنین
باب و خانه دوم این **باب** و چون خواهد که جزو دوم دوم نویسد پس حرف تغییر
 یافت چنین نویسد **باب** خانه دوم **باب** و برین قیاس باقی صفیها را
 بهمان دستوری نویسد تا صفی تمام شود که خانه آخرین صفی است آخر کتاب
 چهار غین نوشته پس جزو را را تغییر در حرف اول باشد که
 مشوب بخود است و صفی را را تغییر در حرف دوم که مشوب بصورت
 و سطر را در حرف سیم و خانه را در حرف چهارم باشد حرف اول عبارت جزو است
 حرف ثانی عبارت صفی است حرف ثالث عبارت سطر است حرف رابع عبارت خانه

بنا که خواص کتاب جفر مایه است و حصول جمیع تدعیات ازین کتاب بسیار لطیفه و سیر کرد
 اول باید اسم مطلوب ببطور بدو بعد از بدو و در عدد و کلمات را هموز کند و بگوید
 مثل آنکه که بخانه دست است جمیع لون نهادیم و بعد از بدو و در عدد و کلمات را هموز کند و بگوید
 این است شال و خا و من و و این بر روز کردیم تا چهارم رتبه و هر رتبه یک سطر
 که هستیم و بعد از آن سطر پنجم را بنویسیم و در کلمات نظیره دادیم در دایره ثلثه که اجد و
 البقیه و سطر هفتم و بعد از آن سطر هفتم را بنویسیم تا سطر دهم حرف دهم است و بعد از
 نظیره کردیم و دستور سه مرتبه و بعد از آن نظیره سطر فوقانی او تکسیر نمودیم یک سطر
 بنویسیم و صد و هجده کردیم و این سطر را بنویسیم تا سطر بیستم حرف بیستم است و بعد از
 بنا فایده جلیل من جفر یکسیر است قبل من احوال القاعده فیهامی ان تکسیر کیف حال
 فلان مع فلان ثم بعد ذلك سیرتبه علی القاعده التي سنذكرها من معراج الامام علی الرضا
 و فضها لا رسل خلف الامون فبعد التفسير اخرج من السطر السادس هذه الحروف
 ي ق ت ل و ه ب ا س م ا ر ا ل ي ق و ه با س م فا ذ ل د ه ت ا ل ن با ت ا ل في هذه
 القاعده تمام المطلوب القاعده كيف حال الرضا مع الامون عدد ۴ و ۵ و ۶ الف الف الف
 ل و ه و خ و ن و عدد هذه الف الف الف و التي هي الف الف الف الف الف الف الف الف الف الف
 و التي هي الف

دایره اول که اسم است									
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ي
ک	ل	م	ن	و	ز	ح	ط	ي	ک
خ	ط	ح	ز	و	ن	م	ل	ک	ا
دایره اولی که ترتیب حروف است									
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ي
ک	ل	م	ن	و	ز	ح	ط	ي	ک
خ	ط	ح	ز	و	ن	م	ل	ک	ا
دایره اولی که ترتیب حروف است									
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ي
ک	ل	م	ن	و	ز	ح	ط	ي	ک
خ	ط	ح	ز	و	ن	م	ل	ک	ا
دایره اولی که ترتیب حروف است									
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ي
ک	ل	م	ن	و	ز	ح	ط	ي	ک
خ	ط	ح	ز	و	ن	م	ل	ک	ا
دایره اولی که ترتیب حروف است									
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ي
ک	ل	م	ن	و	ز	ح	ط	ي	ک
خ	ط	ح	ز	و	ن	م	ل	ک	ا
دایره اولی که ترتیب حروف است									
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ي
ک	ل	م	ن	و	ز	ح	ط	ي	ک
خ	ط	ح	ز	و	ن	م	ل	ک	ا

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة على خير خلق محمد وآله الطيبين الطاهرين لا ريب في ان
اول حساب الله تعالى انما هو في حساب الله تعالى في حساب الله تعالى في حساب الله تعالى
حسابي بنحو انما انما در کتاب اعاد اختصاری کند از آنچه رقم وضع کرده اند از برای او عشره
که ان کی تا نه بر این صورت ۹۸۷۶۵۴۳۲۱ و مرتبه اولی را در حساب از طرف عین از برای
احاطه تعیین کرده اند و دوم را از برای عشرات و سیم را از برای یات با مرتبه دیگر که بعد
ازین می آید و لیکن برای احاطه اوقات و سیم را از برای عشرات اوقات و سیم را از برای
یات اوقات تعیین کرده اند و همچنین برای این سه اوقات بر تریا در تریا که بعد ازین
می آید پس بر یکی را از ارقام صورت که گفته شد در اول مرتبه اوقات عشرات است از عدد یک
ان رقم برای اول و سیم است و اگر دویم مرتبه واقع شود بر یکی را ده که در تریا صورت یک و دویم
مرتبه واقع شود که یک و اگر در صورت دو و سیم است و اگر سه مرتبه می و بر این قیاس اگر
سیم مرتبه واقع شود بر یکی را صد که در تریا صورت یک و دویم مرتبه باشد صد که در
بعد و ولت و اگر سه مرتبه سیم و برین قیاس و اگر در مرتبه مرتبه واقع شود بر یکی

و اگر

برای هر یک از ارقام در تریا که در تریا صورت است از ارقام صورت که گفته شد در اول مرتبه اوقات عشرات است از عدد یک
ان رقم برای اول و سیم است و اگر دویم مرتبه واقع شود بر یکی را ده که در تریا صورت یک و دویم
مرتبه واقع شود که یک و اگر در صورت دو و سیم است و اگر سه مرتبه می و بر این قیاس اگر
سیم مرتبه واقع شود بر یکی را صد که در تریا صورت یک و دویم مرتبه باشد صد که در
بعد و ولت و اگر سه مرتبه سیم و برین قیاس و اگر در مرتبه مرتبه واقع شود بر یکی

برای هر یک از ارقام در تریا که در تریا صورت است از ارقام صورت که گفته شد در اول مرتبه اوقات عشرات است از عدد یک
ان رقم برای اول و سیم است و اگر دویم مرتبه واقع شود بر یکی را ده که در تریا صورت یک و دویم
مرتبه واقع شود که یک و اگر در صورت دو و سیم است و اگر سه مرتبه می و بر این قیاس اگر
سیم مرتبه واقع شود بر یکی را صد که در تریا صورت یک و دویم مرتبه باشد صد که در
بعد و ولت و اگر سه مرتبه سیم و برین قیاس و اگر در مرتبه مرتبه واقع شود بر یکی

و اگر

برای هر یک از ارقام در تریا که در تریا صورت است از ارقام صورت که گفته شد در اول مرتبه اوقات عشرات است از عدد یک
ان رقم برای اول و سیم است و اگر دویم مرتبه واقع شود بر یکی را ده که در تریا صورت یک و دویم
مرتبه واقع شود که یک و اگر در صورت دو و سیم است و اگر سه مرتبه می و بر این قیاس اگر
سیم مرتبه واقع شود بر یکی را صد که در تریا صورت یک و دویم مرتبه باشد صد که در
بعد و ولت و اگر سه مرتبه سیم و برین قیاس و اگر در مرتبه مرتبه واقع شود بر یکی

در وقت معلوم نویسم چنانچه حاصل را در وقت واقع شود حاصل را در وقت معلوم نویسیم
 اوست از وقت نقصان کنیم شش باقی ماند این را بعد از آن که خط عرضی کشیم
 در وقت نوشتن نیز عدد را در وقت حاصل را که ۳۶ است در وقت نوشتن
 از نقصان کنیم باقی ماند ۳۲ این را در وقت حاصل ضرب بعد از خط عرضی کشیم
 پس باقی ماند از وقت معلوم این ۳۲ این عدد را بعد از خط عرضی بهین خط طولی کند
 یک مرتبه یکسان به نقل کنیم بر صورت
 از آن عددی بصفه مدو طلب کنیم که می بینیم
 پس صفر برین عدد اول که چهار است نویسیم و در
 وقت باقی خط عرضی کشیم و یک مرتبه یکسان
 خط باقی معلوم را یک مرتبه دیگر یکسان به نقل کنیم برین
 صورت

۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱

طلب کنیم بصفه مدو رنج را باقیم
 منفرشتیم و در اول در خط معلوم ضرب
 را که است و پنج است و پنج معلوم بصفه
 از باقی خطی در نقصان که هم بخت

باقی ماند

باقی ماند این را در خط عرضی در وقت معلوم نویسیم چنانچه حاصل را در وقت معلوم نویسیم
 که هم می بینیم و پنج شد و حاصل را که سی و پنج است از نقصان کنیم و باقی ماند ۳۵ و یک است
 در وقت نوشتن نیز عدد را در وقت حاصل را که ۳۶ است در وقت نوشتن
 از نقصان کنیم باقی ماند ۳۲ این را در وقت حاصل ضرب بعد از خط عرضی کشیم
 پس باقی ماند از وقت معلوم این ۳۲ این عدد را بعد از خط عرضی بهین خط طولی کند
 یک مرتبه یکسان به نقل کنیم بر صورت
 از آن عددی بصفه مدو طلب کنیم که می بینیم
 پس صفر برین عدد اول که چهار است نویسیم و در
 وقت باقی خط عرضی کشیم و یک مرتبه یکسان
 خط باقی معلوم را یک مرتبه دیگر یکسان به نقل کنیم برین
 صورت

۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱

چهار صد و پنج است از مصالح و سید و دوازده جز از اجزای
 بالعد و مقادیر جز از آن اجزای بی صحت باشد فصل پنجم
 در استخراج جذر هر عددی که از آن در فقره خواست ضرب
 کنی این عدد را جذر خوانند و حاصل ضرب را مجد و دو بر
 و مال و طریق عشرت است که هر عدد را که جذر او مطلوب
 باشد بر جای نویسیم و بر بالای آن خط عرضی کشیم چنانچه در وقت معلوم نقطه باشد
 نیم بر خط عرضی برابر است شش مرتبه احوال است و مات که سیم است عشرت است
 که پنجم و بی نا آنچه باشد و اکثر عدد و طلب نیم از باقی و علامت اخیر به صورتش
 و از یک شش که در یک چیز شش نقصان توان که هرگاه که چنین عدد دریافت شود و در
 بر بالای علامت اخیر نویسیم و در وقت علامت نیز نویسیم چنانچه عدد دریافت

شائب در محاذات اوست که عدد فوقانی را در عدد تحتانی یعنی در وقت معلوم نویسیم
 و حاصل در وقت عددی که جذر او مطلوب است نویسیم چنانچه حاصل را در وقت معلوم نویسیم
 شود و در آن محاذ در وقت و از این را در نقصان کنیم و باقی ماند در وقت خط عرضی نویسیم
 از آن فوقانی را بر تحتانی از آن معلوم و جمع را با یکسان بهین مرتبه یکسان بهین خط طولی کند
 بهین علامت اخیر و واقع شود بعد از آن که خط عرضی بر فوق رقم تحتانی که چهار است
 باز طلب کنیم اکثر عددی از احوال که جمع او در فقره خواست ضرب
 ضرب کنیم ممکن باشد از صورت عدد که در محاذات علامت مقدم اخیر است
 و از آن که در یک را اوست هرگاه که چنین عدد دریافت شود بر بالای علامت مقدم نویسیم
 و همچنین در وقت از این نویسیم و عدد که یکای و یک بعد از آن عدد فوقانی بر تحتانی
 از آن جمع را با جمع اول یک مرتبه یکسان بهین مرتبه یکسان بهین خط طولی کند
 عدد را از احوال که چون در فقره خواست ضرب کنیم ممکن باشد از آن
 از صورت عدد که در محاذ علامت مقدم بر آن دو علامت مدو را باشد و از آن
 در یک را از این باشد هرگاه که چنین بی باقی و عدد سالی که بی و یک و از این چنین
 بی باقی بر فوق علامت شش منفرشتیم و جمع را مدو را که یک مرتبه یکسان بهین
 بهین خط عرضی بهین عدد شش منفرشتیم و جمع را مدو را که یک مرتبه یکسان بهین

باقی ماند

بکار بر یک پس از حاصل شود فوق جز باشد این عددی را در مطلوب است جذر او را که چنین
 باقی ماند و در وقت عدد این را در وقت و از باقی که بر بالای خط عرضی است جذر او باقی ماند
 و از این نیز معلوم شود که او اضم است جذر بهین است بی را که بر بالای علامت
 بهین و اضم است بر آن در وقت و از این است از آن جمع عدد تحتانی را بر فوق
 و باقی از عدد که جذر او مطلوب است بهین خط عرضی نویسیم چنانچه حاصل را در وقت معلوم نویسیم
 است با این که هر چند عدد مدو را بهین بهین در اصطلاح خواستیم که این عدد را
 جذر استخراج کنیم بهین طریق است او را نویسیم و یک خط عرضی و یک خط طولی
 بر نویسیم و علامت چنانکه تعیین کنیم بعد از آن اکثر عدد و طلب کنیم بصفه مدو
 سه را باقی ماند این را بر فوق علامت اخیر و در وقت شش باقی ماند و فوقانی
 در تحتانی ضرب که حاصل را که است در وقت دو که بر ابر است نوشتن از و از این
 از نقصان کنیم و باقی ماند است بعد از خط عرضی در برابر دو نوشتن پس فوقانی را
 بر تحتانی از دو یک جمع را که شش است یک مرتبه یکسان بهین مرتبه یکسان بهین خط عرضی بر فوق
 سطحی کشیم برین صورت

۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶	۵	۴	۳	۲	۱

بصفه مدو رنج را باقیم
 او را بر بالای علامت مقدم است
 علامت برین احوال

فصل در ضرب کویم پنج را اولاد و حاصل نه سی بر مویست ۵۰ این را در
تحت عدد و مجذور و نوشتیم پنج را نصف در برابر هشت افکند پس اول از میانجا و بر عدد
مجدور نقصان کویم هشت باقی ماند این را در تحت مندر نوشتیم بعد از خط منی بعد از
۵۰ را در پنج تحت باقی ضرب کویم حاصل اولاد است و پنج هشت بعثت مذکور نوشتیم از میانجا
اول نقصان کویم پنج و ده باقی ماند این را در تحت او بعد از آن خط منی نوشتیم پس
پنج فوقانی را پنج تحت آن پنج کویم و ده سه ضرب کویم پنج تحت آن اعتبار کویم کی بر کویم
اول است افزوده و پنج را یکبار دیگر کویم پس نقل کویم بعد از خط منی نوشتیم پس
باز ضرب کویم از عدد در را بعثت مذکور نوشتیم

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰
۱۱	۲۲	۳۳	۴۴	۵۵	۶۶	۷۷	۸۸	۹۹	۱۱۰
۱۲	۲۴	۳۶	۴۸	۶۰	۷۲	۸۴	۹۶	۱۰۸	۱۲۰
۱۳	۲۶	۳۹	۵۲	۶۵	۷۸	۹۱	۱۰۴	۱۱۷	۱۳۰
۱۴	۲۸	۴۲	۵۶	۷۰	۸۴	۹۸	۱۱۲	۱۲۶	۱۴۰
۱۵	۳۰	۴۵	۶۰	۷۵	۹۰	۱۰۵	۱۲۰	۱۳۵	۱۵۰
۱۶	۳۲	۴۸	۶۴	۸۰	۹۶	۱۱۲	۱۲۸	۱۴۴	۱۶۰
۱۷	۳۴	۵۱	۶۸	۸۵	۱۰۲	۱۱۹	۱۳۶	۱۵۳	۱۷۰
۱۸	۳۶	۵۴	۷۲	۹۰	۱۰۸	۱۲۶	۱۴۴	۱۶۲	۱۸۰
۱۹	۳۸	۵۷	۷۶	۹۵	۱۱۴	۱۳۳	۱۵۲	۱۷۱	۱۹۰
۲۰	۴۰	۶۰	۸۰	۱۰۰	۱۲۰	۱۴۰	۱۶۰	۱۸۰	۲۰۰
۲۱	۴۲	۶۳	۸۴	۱۰۵	۱۲۶	۱۴۷	۱۶۸	۱۸۹	۲۱۰
۲۲	۴۴	۶۶	۸۸	۱۱۰	۱۳۲	۱۵۴	۱۷۶	۱۹۸	۲۲۰
۲۳	۴۶	۶۹	۹۲	۱۱۵	۱۳۶	۱۵۸	۱۸۰	۲۰۳	۲۳۰
۲۴	۴۸	۷۲	۹۶	۱۲۰	۱۴۰	۱۶۲	۱۸۴	۲۰۸	۲۴۰
۲۵	۵۰	۷۵	۱۰۰	۱۲۵	۱۴۵	۱۶۵	۱۸۷	۲۱۳	۲۵۰
۲۶	۵۲	۷۸	۱۰۴	۱۳۰	۱۵۰	۱۷۰	۱۹۲	۲۱۸	۲۶۰
۲۷	۵۴	۸۱	۱۰۸	۱۳۵	۱۵۵	۱۷۵	۱۹۶	۲۲۳	۲۷۰
۲۸	۵۶	۸۴	۱۱۲	۱۴۰	۱۶۰	۱۸۰	۲۰۰	۲۲۸	۲۸۰
۲۹	۵۸	۸۷	۱۱۶	۱۴۵	۱۶۵	۱۸۵	۲۰۴	۲۳۳	۲۹۰
۳۰	۶۰	۹۰	۱۲۰	۱۵۰	۱۷۰	۱۹۰	۲۱۰	۲۳۸	۳۰۰
۳۱	۶۲	۹۳	۱۲۴	۱۵۵	۱۷۵	۱۹۵	۲۱۴	۲۴۳	۳۱۰
۳۲	۶۴	۹۶	۱۲۸	۱۶۰	۱۸۰	۲۰۰	۲۱۸	۲۴۸	۳۲۰
۳۳	۶۶	۹۹	۱۳۲	۱۶۵	۱۸۵	۲۰۵	۲۲۲	۲۵۳	۳۳۰
۳۴	۶۸	۱۰۲	۱۳۶	۱۷۰	۱۹۰	۲۱۰	۲۲۶	۲۵۸	۳۴۰
۳۵	۷۰	۱۰۵	۱۴۰	۱۷۵	۱۹۵	۲۱۵	۲۳۰	۲۶۳	۳۵۰
۳۶	۷۲	۱۰۸	۱۴۴	۱۸۰	۲۰۰	۲۲۰	۲۳۴	۲۶۸	۳۶۰
۳۷	۷۴	۱۱۱	۱۴۸	۱۸۵	۲۰۵	۲۲۵	۲۳۸	۲۷۳	۳۷۰
۳۸	۷۶	۱۱۴	۱۵۲	۱۹۰	۲۱۰	۲۳۰	۲۴۲	۲۷۸	۳۸۰
۳۹	۷۸	۱۱۷	۱۵۶	۱۹۵	۲۱۵	۲۳۵	۲۴۶	۲۸۳	۳۹۰
۴۰	۸۰	۱۲۰	۱۶۰	۲۰۰	۲۲۰	۲۴۰	۲۵۰	۲۸۸	۴۰۰
۴۱	۸۲	۱۲۳	۱۶۴	۲۰۵	۲۲۵	۲۴۵	۲۵۴	۲۹۳	۴۱۰
۴۲	۸۴	۱۲۶	۱۶۸	۲۱۰	۲۳۰	۲۵۰	۲۵۸	۲۹۸	۴۲۰
۴۳	۸۶	۱۲۹	۱۷۲	۲۱۵	۲۳۵	۲۵۵	۲۶۲	۳۰۳	۴۳۰
۴۴	۸۸	۱۳۲	۱۷۶	۲۲۰	۲۴۰	۲۶۰	۲۶۶	۳۰۸	۴۴۰
۴۵	۹۰	۱۳۵	۱۸۰	۲۲۵	۲۴۵				

۱۴۶

و این میصد و پنجاه و پنج حجت که هست باقی که در آن
بر تقریب پس چند حاصل از عدد این باشد
۳۵۱
۷۱۷
فصل ششم در میزان گرفتن اعداد کوره اسباب
را را تب است که بگاه این میزان درست باشد
نیز درست باشد غایب و الزم نیز آن درست نباشد تحقیق
علا باشد و طریق نیز آن گرفتن چنان است که جمع کنیم
معدودات عدد را با اعتبار در اب و نه عدد از و طرح کنیم که میزان از نه بماند آنچه باقی مانده
میزان آن عدد باشد شش شش و شصت و نیم میزان نیم آن عدد در ۵۹۷۹۱ جمع کنیم
نه و هفت و هشت و پنج و سه را در مجموع نه طرح کنیم باقی مانده پنج و این میزان آن
عدد باشد و طریق نیز آن گرفتن عدد ضرب آن است که عدد و یک و میزان بهر وقت
نیم کنیم و از مجموع حاصل نه طرح کنیم آنچه باقی مانده اگر افرای میزان حاصل ضرب بود
عدد ضرب درست بود و اگر مخالف میزان حاصل ضرب باشد خطا بود و اگر از احد
الضربین بود از طرح نه پنج باقی مانده باید که از حاصل ضرب جمع باقی مانده تا عدد درست
باشد و الا خطا بود و اما میزان قسمت چنان بود که ضرب نیم میزان خارج قسمت
را در خود عدد و را ده کنیم هر دو میزان باقی را که باقی مانده باشد چیزی و طرح کنیم را

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

[illegible]

نه بسیار کس و نیزان مقوم بعد از آنرا مقوم علیه یا از خارج قسمت بعد از طرح
نه چیز باقی نماند باید که نیزان مقوم مساوی نیزان باقی قسمت باشد و اگر باقی
قسمت چیزی باقی نمانده باشد باید که از مقوم نیزان بعد از طرح نه چیز باقی نمانده باشد
تا عدد صحیح باشد و الا خطا باشد اما نیزان جذالت که ضرب کنیم نیزان جذرا را در نفس
فصلش در یاد بگیریم بر و نیزان باقی را جذرا که چیز باقی نمانده باشد و نه طرح که اگر
این باقی کس و نیزان عدد و جذر در بعضی صحیح باشد و الا خطا باشد باب دوم در حساب
کسرها و آن مثل است بر مقدمه دو از دو عدد مقدمه و در تعریف کسر و کیفیت وضع
آن هرگاه که یک عدد صحیح را با جزا داشت و در نتیجه کسر عدد آن اجزا را طرح کرد و نیکو بعضی
از آن اجزا که دو عدد خارج و دو باشد و این طرح را جزیکه کسر نباشد که آن نصف
است بعد از آن سه باشد و یکی ثلث او باشد و دو مثلث او و بعد از آن چهار و برین
قیاس و الی غیره وضع کسرها است که اگر در دقت صحیح باید نوشت و مخفی در کسر فکر
یا وی صحیح نباشد بجا می صحیح صغیر باید که اثبات پس صورت نصف چنین باشد
و صورت ثلث این هم و صورت شصت ناس این و و باید و دالت که بقی
در میان کسر و مخفی اده است در اعداد و بی نهایت یا قیاس می شود لیکن معتبر اصل
عدد است و بان نسبت باشد فصل اول در معرفت کسرها و بیان و تا بیان و تا داخل

145

[illegible]

نقصان کنیم باقی با کسر نقوص جمع کرده مجموع را با مخرج نسبت و بهم مثلثا تقسیم
 که نصف را از یک و ثلثی نقصان کنیم باقی را گرفته در مخرج مشترک ضرب کنیم
 نسبت شد نصف را که نسبت از نقصان کنیم و در برابر ثلث که دوست افزودیم
 پنج شد نسبت نسبت وادیم هم سه شد فصل نیم و تجدید سر از مخرجی به مخرج دیگر
 اگر کسری از مخرج معلوم باشد و خواستیم که این کسر را از مخرجی دیگر معلوم کنیم بچند
 است ملاحظه آنست که صورت کسر را در مخرج محل الیه ضرب کنیم و حاصل را در مخرج
 یا زاده از مخرج آن کسر باشد به مخرج آن کسر نسبت کنیم و خارج قسمت را به مخرج
 محل الیه نسبت و بهم مطلوب حاصل آمد و اگر حاصل ضرب کسر از حاصل مخرج آن
 کسر باشد به مخرج آن کسر نسبت و بهم حاصل نسبت کسر باشد از محل الیه مثلث
 خود کنیم که بدانیم که پنج سبع و یا چند وانی است صورت کسر را که پنج نسبت کنیم
 که مخرج و وانی و یا است ضرب کنیم بیشتی شد و حاصل را به مخرج که مخرج کسر است
 قسمت کنیم خارج قسمت چهار شد و و و باقی مانده پس پنج سبع و یا چهار وانی
 باشد و کسج وانی با را نخواهیم که آن دو سبع وانی از طوحت چند است
 کسر را که دوست در چهار که مخرج طوحت وانی است ضرب کنیم و حاصل ضرب را
 نسبت است بر هفت که مخرج کسر است قسمت کنیم خارج قسمت بی شود و باقی

نقصان

نقصان کنیم باقی با کسر نقوص جمع کرده مجموع را با مخرج نسبت و بهم مثلثا تقسیم
 که نصف را از یک و ثلثی نقصان کنیم باقی را گرفته در مخرج مشترک ضرب کنیم
 نسبت شد نصف را که نسبت از نقصان کنیم و در برابر ثلث که دوست افزودیم
 پنج شد نسبت نسبت وادیم هم سه شد فصل نیم و تجدید سر از مخرجی به مخرج دیگر
 اگر کسری از مخرج معلوم باشد و خواستیم که این کسر را از مخرجی دیگر معلوم کنیم بچند
 است ملاحظه آنست که صورت کسر را در مخرج محل الیه ضرب کنیم و حاصل را در مخرج
 یا زاده از مخرج آن کسر باشد به مخرج آن کسر نسبت کنیم و خارج قسمت را به مخرج
 محل الیه نسبت و بهم مطلوب حاصل آمد و اگر حاصل ضرب کسر از حاصل مخرج آن
 کسر باشد به مخرج آن کسر نسبت و بهم حاصل نسبت کسر باشد از محل الیه مثلث
 خود کنیم که بدانیم که پنج سبع و یا چند وانی است صورت کسر را که پنج نسبت کنیم
 که مخرج و وانی و یا است ضرب کنیم بیشتی شد و حاصل را به مخرج که مخرج کسر است
 قسمت کنیم خارج قسمت چهار شد و و و باقی مانده پس پنج سبع و یا چهار وانی
 باشد و کسج وانی با را نخواهیم که آن دو سبع وانی از طوحت چند است
 کسر را که دوست در چهار که مخرج طوحت وانی است ضرب کنیم و حاصل ضرب را
 نسبت است بر هفت که مخرج کسر است قسمت کنیم خارج قسمت بی شود و باقی

ند پس و سبع و الف و طوی و ی و د و س و طوی با را خواهیم بدانی که این سبع
 طوی از غیرات چند است یکی را که صورت کسر است در چهار که مخرج غیرات طوی
 است ضرب کنیم باقی چهار که مخرج کسر است که نسبت است به مخرج نسبت
 و بهم چهار سبع و غیره و ی و د و س و طوی وانی چهار وانی و یک طوی و چهار سبع
 غیره و فصل کسج و در ضرب کسج وانی و قسم است بی ضرب کسج و مخرج و یک
 ضرب کسج و در کسج وانی و قسم است که صورت کسر را در مخرج ضرب
 کنند و حاصل را که کسر از مخرج باشد به مخرج نسبت کنند و الا به مخرج قسمت کنند حاصل
 نسبت با خارج قسمت مطلوب باشد مثلاً کسر که در چهار و مخرج خود است که ربع
 را در چهار ضرب کنیم صورت کسر که یک است و چهار ضرب کنیم باقی چهار شد مخرج
 که همان چهار است قسمت کنیم خارج قسمت بی شد وانی مطلوب است مثلاً
 ضرب کسج که در مخرج خود است که یک است و چهار و ثلث را در مخرج چهار و ثلث را
 تخمین کنیم که یازده شد وانی را که مخرج است که نسبت است که یازده نسبت به
 که یازده و ثلث شد به مخرج که کسر است نسبت کنیم که بی و ثلث خارج و وانی
 و تقسیم و بی طریق و وانی قسم است آنست که صورت کسر که صورت بی و صورت کسر
 مضروب ضرب کنیم وانی حاصل بی و لکه وانی چهار وانی مخرج کسر و بی

نقصان

در مخرج مضروب ضرب کنیم باقی چهار که مخرج کسر است که نسبت است به مخرج نسبت
 باشد وانی حاصل نسبت بهم وانی حاصل قسمت کنیم حاصل نسبت یا خارج قسمت
 مطلوب باشد مثلاً کسر که یازده و ثلث در مخرج ضرب کنیم صورت کسر که یازده و ثلث
 یک که ضرب کنیم نسبت به مخرج و بی و ثلث که یازده و ثلث است نسبت وادیم و کسج
 شد و وانی مطلوب که را با احدی و بی و یازده و مضروب مخرج باشد آن مخرج را با کسر
 خوش تخمین بکنیم بعد از آن تخمین کس را با بی صورت کسر لکه باید در ثلث مثلث
 خود کنیم که یک کسج وانی را در چهار ضرب کنیم بی و ثلث وانی که بی نسبت و صورت
 چهار و ثلث که چهار است ضرب کنیم نسبت شد به مخرج مخرج که بی نسبت است
 قسمت کنیم خارج قسمت یک صحیح شد و وانی مطلوب مثلاً و یا خود است که پنج
 و ثلث در مخرج ضرب کنیم تخمین کس که یازده و ثلث است و تخمین مضروب فی
 یازده و ثلث است ضرب کنیم بی نسبت است شد به مخرج مخرج که در وانی نسبت
 قسمت کنیم بی و ثلث شد و وانی مطلوب فصل یازده و ثلث کسج وانی و قسم
 است بی اندک که در دو جانب تقویم و تقویم علیه باشد وادیم آنکه کسر در یک جانب
 باشد و طریق خود قسم وادیم آنست که بی و ثلث تقویم علیه و مخرج کسر بکنند
 و حاصل مضروب تقویم را با حاصل مضروب علیه نسبت و بی و لکه حاصل مضروب تقویم کسر باشد

و انرا بصحت اعتبار کرده از اول قیاس می کنند
 در وضع ارقام یکسان این دو طریق تفاوت می یابد چه اهل هند اعظم مراتب را
 از مضروب و مضروبیه در برابر فوق و یا در برابر مضروب بر یک مضروب نیز تفاوت
 صفرا واقع است نویسنده و اسیرند بر تفاوت صفرا را به و شدت قسمت کنند
 مضروب از این پس را تنها از پنجان بجز مضروب هم از این پس را تا تفاوت چون
 در مضروب رقم هر مرتبه از مضروب و از ارقام مراتب مضروبیه مضروب می یابند
 و حاصل را در و شدت ندو نهادن و از ارقام این مراتب را با مضروب بر این اشیاء
 می یابند و بی که منتظر شد بر حاصلات مضروب ارقام و یکدیگر را بر بی تا بخواهند و
 طریقتی است که بر بی بن و بر بی از مضروب طولی و عرضی و را به بخواهد و در وقتیکه
 کنند و خط مستقیم فاصل وصل کنند چنانکه بر یک مضروب است و در هر دو مضروب است و
 و یک مضروب مضروب مضروب و بر فوق و این جدول اعداد نویسنده از بی تا پنج و نه
 به ترتیب و حاصل مضروب بر عدد از اعداد و مضروب قاتی و در عدد از اعداد مضروب
 در مضروب مقرر آن و عدد نویسنده می و که اگر حاصل مضروب کمتر از شدت باشد
 انرا است کنند و مضروب بر این او در این مضروب نویسنده و اگر از شدت باشد
 بر مضروب را یکی احتیاج دارد نویسنده و اگر کمتر از شدت باشد بر او و بر این مضروب

در این

نویسنده این جدول را جدول است و این جدول حاصل مضروب از این جدول بر گرفته
 مرفوع را در شدت فوقانی و مضروب را در شدت تحتانی ثبت کنند تا تمام حاصلات مضروب
 در سبب شدت مضروب بعد از آن در شدت تحتانی که در هر یک یا مضروب تحتانی سبب واقع
 است اعتبار اعداد و جمع که بر این مضروب در حسابند غیر از آنکه اینجا اعدادی که
 در میان و مضروب است این را وارد و می شود برده را یکی رفع کرده یا عددی که
 در میان و عدد مضروب فوق آن جمع می شود و اگر کمتر از ده بود بر او
 اگر در شدت تحتانی بود وضع می شود اینجا اعداد اگر میان و مضروب از اعداد
 از شدت باشد بر مضروب را یکی گرفته با اعداد و مضروب یکی که بر فوق است جمع می کند
 و اگر کمتر از شدت باشد بر این از شدت تحتانی واقع است ثبت می کند مثلاً جمع
 که این را در این عدد مضروب نیم جدولی رسم می شود و از ارقام را
 بر و وضع می کند بصفت مذکوره و در شدت تحتانی رقم یا رقم این را در شدت سبب
 ثبت می کند و اعداد هر دو مضروب که بر فوق است جمع می کند و مضروب
 سه بر این نویسنده و به شدت می که با مضروب این و مضروب و دیگر جمع می کند
 بقا و دو شدت بر این نویسنده و از برای مضروب می که با مضروب
 جمع با این خطین مضروب بر این دیگر جمع می کند و یک باشد را بر این نویسنده

و چنین با این خطین مضروب بر این دیگر جمع می کند و دو شدت را در این
 نوشته از برای یکی بر حاصل جمع با این خطین مضروب دیگر از دو مضروب جمع می کنند
 بر این نویسنده پس در شدت فوقانی بر هر یک یا مضروب است و در
 و انرا نیز ثبت که مضروب مراتب را تا مضروب مضروب
 اما طریقتی است که حاصل از ارقام مرتبه است از آن
 مرفوعات و در اجزای آن در باقی عاقله و دیگر
 که و الله اعلم بالصواب و در شدت تحتانی این مضروب نیز ثبت شد
 اهل هند است اما در وضع ارقام اهل هند چنانست که اعظم مراتب مضروب را در مضروب
 طولی یا بر جدول نویسنده و اعظم مراتب مضروب را در شدت مضروب می کنند و است
 و این مضروب بر یکسان یعنی اعظم مراتب مضروب را در مضروب طولی این جدول نویسنده
 و اعظم مراتب مضروب علیه را در برابر اعظم مراتب مضروب نویسنده اگر کمتر از ده بود این
 اعتبار مرتبه و الا بعد از ده همان مضروب که در شدت اهل هند ذکر کرده شد بعد از آن
 و جدول ستین اکثر عدوی طلب کنند که حاصل مضروب او را در بر بی از مرتبه
 مضروب علیه از آنکه در برابر او است و مضروب یا از دو از این شش طرح توان که
 چون این عدد یافت شود بر فوق خط عرضی که بر بالای مضروب نویسنده اند در برابر

اعظم مراتب

اعظم مراتب مضروب علیه نویسنده و در بر بی از مراتب مضروب علیه مضروب کرده از آنکه در
 برابر او است از مضروب یا از دو از آنکه در این او است طرح کنند بعد از آن خط عرضی
 کشیده باقی قسمت را یک به یک بجانب میمنه نقل کنند و در شدت مضروب و باز در
 جدول ستینی اکثر عدوی بصفت مذکوره طلب کنند و عمل با این رسانند و اگر
 عدوی بصفت مذکوره یافت نشد مضروب بر او را عددی که بر فوق جدول و مضروب
 نویسنده و نه نویسنده و یک به یک متوجه همان باقی قسمت را بجانب میمنه حرکت
 خط عرضی دیگر نقل کنند و باز اکثر عدوی بصفت مذکوره طلبند و عمل سابق را
 بجا آورند تا نشان شود که قسمت که میسر را بر جدولی رسم کرده
 از ارقام مضروب مضروب علیه را در وضع کرده بصفت مذکوره اکثر عدوی را طلب
 کردیم را یا رقم این را بر بالای جدول ثبت کردیم و حاصل را مضروب
 را در از جدول ستینی بر گرفته بود این را در شدت مضروب نویسنده
 بر دیگر که در برابر مضروب مضروب مضروب واقع شده در مرفوع است و مضروب
 این او بعد از آن را از نقصان کردیم باقی ماند خط
 عرضی بر روی جدول کشیدیم را در شدت خط عرضی در برابر نویسنده
 با حاصل مضروب را در بالای جدول است در مضروب علیه است ستینی بر گرفته

بود و بصفت مذکور در تحت نوشته از اول نقصان کردیم
باقی ماند این را نیز بعد از خط عرضی در تحت نوشتیم باز حاصل ضرب را در
است در تحت نوشتیم بر وجه مذکور و نقصان این حاصل ضرب را
نیت پس بی از آنچه در میان است یعنی کمره باقی را که است
بعد از خط عرضی نوشتیم و آن یکی را تحت گرفتیم جمع کردیم و در این
شد از مجموع حاصل ضرب را که است نقصان کردیم باقی ماند
این را بعد از خط عرضی در تحت نوشتیم بر بصفت
و از مقوم باقی ماند این از قاسم خط عرضی جمع
حصول طریکی کشیدیم و این از قاسم در تحت این
خط کمره بجانب بین نقل کردیم و باز اکثر عددی
بصفت مذکور طلب کردیم را یا قاسم این را
بر بالای جدول بر سر نوشتیم و در مقوم خط ضرب کردیم حاصل ضرب
را که است در تحت که در باقی مقوم است نوشته از اول نقصان کردیم
باقی ماند بعد از خط عرضی در تحت خط نوشتیم و باز را در ضرب کردیم
حاصل شد این را در تحت نوشته از اول نقصان کردیم باقی ماند بعد از خط

نویس

عرضی در تحت نوشتیم و باز را در ضرب کردیم حاصل شد و نقصان این
را از آنچه در برابر و بین است ممکن نیت پس از آنچه در برابر بین است که
است بی از آنچه باقی را که است در تحت بعد از خط عرضی نوشتیم و آن یکی را تحت
گرفتیم جمع کردیم و از مجموع نقصان کردیم باقی ماند این را نیز در تحت نوشتیم
و از قاسم باقی مقوم ماند این
نقل کردیم بعد از خط عرضی و دیگر خط طولی که در و باز اکثر
عدد و بصفت مذکور طلب کردیم را یا قاسم این را
بر بالای جدول بر سر نوشتیم و در مقوم خط ضرب کردیم حاصل ضرب
حاصل شد این را در تحت و وضع کرد و باز
اول نقصان کردیم باقی ماند خط عرضی کشید و از آن در تحت
این خط نوشتیم باز را در ضرب کردیم حاصل شد این را در تحت
وضع کرد و از اول نقصان کردیم باقی ماند در تحت خط عرضی نوشتیم و باز را در
ضرب کردیم حاصل شد در تحت نوشتیم از اول نقصان کردیم باقی ماند این را در
تحت خط عرضی نوشتیم بر سر صورت و از مقوم این از قاسم باقی ماند و اگر
خواهم یکبار دیگر باقی را از یکا بنی نقل کنم یا با آن را به همین مرتبه که خواهیم نوشت

در جدول هر جدول بطریق اهل نجوم که در مثل
عمل جدول این باشد که اول آنکه اهل در نصف علامات
ابتدا در هر جدولی که در نصف علامات و دیگر بعد
از اول نصف و در میان بر تیره در جدولی که در نصف علامات
یکبار در جدولی که در جانب و در بعضی جانبی علامات و
جانبی اجزای در جدولی که در علامات نصف کنند و اهل در افواج
عمل از علامات ابر کنند و اهل در علامات ابر کنند
پس اکثر عدد در طلب کنند که در جدولی که در علامات ابر کنند
از عدد و بعد از نقصان توان که از آنچه در تحت علامت و از آنچه در بین اوست
نقصان توان که بر تیره بر که در جدولی که در جانب و در بعضی جانبی علامات و
رقم در ابر فوق علامت این و در تحت او نیز ثبت کنند و در جدولی که در
نقصان ش از آنچه در تحت علامت این است نقصان کنند و باقی ماند بعد
از خط عرضی در تحت مقوم نه نویسند و بعد از آن رقم قوتانی را بر رقم قوتانی افزوده
یک مرتبه بجانب نیل نقل کنند بعد از آن خط عرضی بر بالای رقم قوتانی کشیدند
تا منتهی به جدولی که اکثر عدد در طلب کنند که در جدولی که در علامات ابر کنند و در مستحق

نویس

ضرب کنند ممکن باشد بطریق ان از آنچه در تحت علامت و دیگر و از آنچه در بین
اوست و در جدولی که در جانب و در بعضی جانبی علامات و دیگر بعد
ثبت کنند و قوتانی را در قوتانی و در آنچه در بین قوتانی است از مقوم ضرب کرده
حاصل را از آنچه در تحت علامت و دیگر از آنچه در بین اوست نقصان کنند و باقی
اگر باشد بعد از خط عرضی در تحت مقوم نه نویسند و باز این رقم را که بر فوق علامت
و دیگر ثبت کنند بعد از رقم قوتانی افزوده یعنی مضاعف کرده با آنچه در بین اوست
یک مرتبه بجانب نیل نقل کنند بعد از آن خط عرضی بر بالای رقم قوتانی کشیدند
و علامات دیگر که در جدولی که در علامات ابر کنند و اهل در علامات ابر کنند
و دیگر و در تحت او نیز مقوم نویسند و بر ارقام قوتانی خط عرضی بر تیره و در بین
ارقام را یک مرتبه بجانب نیل نقل کنند و علامات دیگر که در جدولی که در علامات ابر کنند
و همچنین عمل کنند تا آنچه خوانند و اگر در طولی که بعد از ارقام عدد و مطلوب بکشید و بعد
تمام شود بطور دیگر بر بالای آن علامت ها را در جدولی که در جانب و در بعضی جانبی علامات و
علامت نصف کنند و با آن علامات عمل نکند و کار آورد و در هر یک از علامات و مطلوب بکشید
منطق باشد که عمل منتهی خواهد شد و اگر خوانند که عمل را قطع کنند رقم اخیر در قوتانی را
مضاعف ساخت یکی بر و افزایند و مجموع عدد در قوتانی را جمع اعتبار کنند و باقی

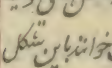
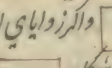
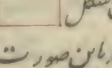
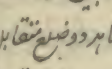
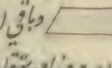

مستوی محیط شود چنانچه دو قوس یک جانب باشند انرا مثلثی بگویند
 باین صورت و اگر بسط آن خط محیط شود انرا مثلث خوانند باین شکل
 و همچنین زاویه او را براس اعتبار کنند ضلعی که موثر آن زاویه باشد
 این ضلع را قاعده گویند و ضلع باقی را دو ساق او گویند و اگر چهار خط محیط
 شود انرا دو دایره خوانند پس اگر دو دایره ای او همه قائمه و اضلاع او همه برابر
 باشند انرا مربع خوانند باین شکل و اگر دو دایره ای او قائمه باشند و اضلاع
 برابر نباشند انرا مستطیل خوانند باین شکل و اگر اضلاع برابر نباشند
 و دو دایره ای قائمه نباشند انرا متوازی الساقین خوانند باین صورت و اگر دو دایره
 قائمه نباشند و اضلاع برابر نباشند اما هر دو ضلع متقابل برابر باشند انرا
 سبب معین خوانند باین صورت و باقی اشکال فی الاربعه
 از این راجع خوانند و خط واصل از میان دو زاویه متقابل از دو دایره ای شکل
 فرار بر این ضلع را قطر آن شکل خوانند و اگر هیچ خط بسط محیط آن نباشد انرا زوای
 خسته ضلع خوانند پس اگر هر پنج خط برابر باشند انرا منظم خوانند و اگر شش
 خط با محیط باشند انرا دایره خوانند و اگر هفت خط برابر باشند انرا
 مستقیم خوانند و برین قیاس تا معشره و اگر از دو ضلع زیاده باشد بعد و ضلع

نیز

نسبت کنند مثلاً اگر بازو ضلع با محیط شود انرا زوای احد عشر ضلع خوانند و اگر محیط
 بر یک سطح باشد آن شکل را هجده ضلع خوانند پس اگر یک سطح بود لا محاله مستقیم
 بود یعنی در جهت قطر او قطر توان یافت که خطوط تقسیمه که از آن نقطه باین خط
 سطح اخراج کنند همه برابر باشند آن شکل را اگر هجده ضلع را مرکز آن نقطه را
 انصاف اقطار و از توهم قطع سطح مستوی بر کره را دایره حادث شود انرا قاعده
 هر یک از دو قطعه که در خوانند پس اگر مرکز آن دایره را خطی خوانند و لا محاله
 کره را تضعیف کنند و اگر مرکز آن دایره را ضمیمه خوانند و کره را بد قسم
 مختلف قطع کنند و نقطه بر سطح که در خطوط واصل میان او و محیط قاعده قطعه
 کره همه برابر باشند انرا قطب قطعه خوانند و قطب نصف کره را قطب کره نیز
 گویند و اگر خط واصل کنند از یک جهت میان دو محیط دو دایره متساوی که هر یک
 هر یک بر سطح بنهند و این خط را بر محیط این دو دایره اداره کنند تا دوره تمام کنند
 و موضع اول را از آید شکلی که حادث شود انرا اسطوانه مستقیم خوانند و خط واصل
 میان مرکز این دو دایره را سیم اسطوانه گویند و هر یک از آن دو دایره را قاعده
 اسطوانه گویند پس اگر سیم عمود باشد بر قاعده آن بتواند را قائمه گویند و الا نمیکند
 و اگر میان محیط دایره و نقطه که بر سطح آن دایره باشد خط مستقیم وصل کنند و آن

در ساحت خط واصل مستوی محیط هر دایره و لا محاله اشکال و مثل سبع قطر هجده ضلع
 باشد پس اگر قطر او بر لب دو دایره باشد حاصل ضرب او را بر هفت قسمت کنند
 خارج قسمت مقدار محیط باشد و اگر محیط او بر هفت ضرب کنند و بر لب دو دایره
 باشد حاصل ضرب او را بر هفت قسمت کنند خارج قسمت مقدار محیط باشد و چون نصف قطر در نصف محیط ضرب کنند ساحت
 دایره معلوم شود و ساحت مثلث حاصل ضرب نصف قاعده بود و در دو دایره از
 راس مثلث بر قاعده آید پس اگر مثلث قائم انرا دایره باشد حاصل ضرب یک ضلع
 قائم در نصف ضلع دیگر ساحت او باشد و اگر مثلثی دیگر باشد ساحت او را از راس
 مثلث در اویند نصف قاعده بود و در نصف قاعده ضرب کنند ساحت
 او باشد و در باقی مثلثات به معرفت عمود احتیاج افتد پس اگر ضلع اطول را قاعده دانند
 و محیط دو ضلع اقصر را در فصل یکی بر دیگری ضرب کنند حاصل ضرب را بر قاعده
 قسمت کنند خارج قسمت را از قاعده نقصان کنند نصف آنرا قاعده باقی
 ماند مقداری بود از قاعده میان موقع عمود و طرف اقصر ضلع مربع انرا از مربع
 اقصر ضلع کنده خارج باقی از مربع اقصر ضلع مقدار عمود باشد و در نصف قاعده
 ضرب کنند ساحت مثلث معلوم شود و ساحت ذی الاربعه ضلع قائم انرا از
 حاصل ضرب یک باشد و ضلعی دیگر محاذ او و ساحت معین حاصل ضرب یکی کند

خط واصل او را از آید شکلی که حادث شود انرا مخروط است
 گویند و خط واصل میان آن نقطه و مرکز دایره را سیم مخروط گویند پس اگر آن خط
 عمود باشد بر دایره مخروط را قائم گویند و الا مایل را مخروط را قطر کنند بسط مستوی
 دایره ای قاعده او باشد آن قسم مخروط را ناقص گویند و چون شکل سطح غیر اضلاع
 رسم کنند از نقطه که بر آن سطح باشد خطوط بر دایره ای آن سطح وصل کنند و
 لا محاله بعد از طرح آن سطح مثلثات را رسم شود جسم یک محیط باشد و این مثلثات
 و آن شکل غیر اضلاع آن جسم را مخروط و مفتوح گویند و چون دو شکل غیر اضلاع متساوی
 در دو سطح رسم کنند چنانچه در دو سطح برابر باشد و هر ضلعی بر دایره ای متساوی باشد
 باشد و میان هر دو ضلع مساوی دایره ای بسط مستوی وصل کنند شکلی که محیط شود
 با و این دو سطح غیر اضلاع و جمع این سطوح واحد آن شکل را اسطوانه متعلقه
 گویند و چون دو مثلث متساوی بسط مستوی محیط شود انرا منظم خوانند و اگر شش
 و اگر شش مربع یک محیط شود انرا مکعب خوانند و بعد از تهی این مقدمات
 گویند ساحت عبارت است از استعمال اشکال و احد مخدوش خط یا بعضی
 آن در مسطح اگر مخدوش خط باشد یا اشکال یا بعضی مربع و احد مخدوش اگر مخدوش
 سطح باشد یا اشکال یا بعضی تلف و احد مخدوش اگر مخدوش جسم باشد

و قطر است و نصف قطر دیش و بی بی بی و منفرجه را با خارج
 قطر و شش میانه بعد از آن مساحت یکسده و بی بی بی و بی بی بی
 را شش میانه و مساحت یکسده و بی بی بی را شش میانه و بی بی بی و بی بی بی
 و مساحت قطاع دایره حاصل ضرب نصف قطر باشد در نصف قوس قطاع و قطعه
 دایره را با این طریق کنند که از مرکز دایره دو نصف قطر به طرف او خارج
 کنند تا قطاع و شش پیدا شود هر یکی را علامه مساحت کنند پس اگر قطعه کم از نصف
 دایره باشد مساحت شش از مساحت قطاع نقصان کنند تا مساحت قطاع باقی
 ماند و اگر قطعه بیشتر از نصف دایره باشد مساحت شش را بر مساحت قطاع افزا
 تا مساحت قطعه حاصل شود و درین عمل چاره نباشد از پیدا کردن مرکز دایره که با
 است و طریق آن است که نصف قاعده قطعه را در نصف ضلع ضرب کنند و حاصل
 را بر سه قوس قطعه شش نیم و بر مساحت بی بی بی خارج کنیم مقدار خارج قسمت
 و مجموع این سه خط قطر دایره باشد و نصف قطر مرکز دایره و شکل معلوم را با خارج
 قطر طولش و قطعه دایره سازد و مساحت کنند و شکل معلوم را چون بخش مستقیم
 به طرف او وصل کنند و قطعه دایره پیدا شود و هر دو را مساحت کنند و مساحت
 قطعه منفرجه را از مساحت قطعه معلوم نقصان کنند باقی مطلوب باشد

و مساحت سطح غیر مستوی مساحت بسط مخروط حاصل میشود از ضرب نصف سطح
 قاعده اش اگر مخروط قائم بود در خط وصل میان راس او و محیط قاعده و اگر مایل باشد
 در نصف مجموع اطول و اقصر خطوط واصل میان راس او و قاعده و مساحت بسط مخروط
 ناقص حاصل میشود از ضرب نصف مجموع محیط دو دایره و علیا و خط واصل میان
 این دو محیط دایره از یک جهت که مخروط قائم باشد در نصف مجموع اطول و اقصر خطوط
 واصل میان این محیط دو دایره که مخروط مایل باشد که مخروط مایل باشد مساحت
 بسط او مجموع مساحت ششها را بود محیط باشند و مساحت بسط اسطوانه میشود
 حاصل ضرب محیط قاعده او است و در خط وصل و محیط قاعده از یک جهت
 اگر اسطوانه قائم یا مایل بتوازی القاعده بین باشد و در نصف مجموع اطول و اقصر خطوط
 واصل میان محیط قاعده و اگر اسطوانه مایل بتوازی القاعده بین باشد و اگر اسطوانه
 مضیق باشد مساحت مجموع سطوح ذی الراس مضلاع که محیط اند با و مطلوب باشد
 و مساحت بسط که حاصل ضرب خط او است و محیط دایره معلوم او و مساحت
 بسط قطعه که مساوی مساحت دایره است که نصف قطر او مساوی قطر بود که
 از قطب قطعه محیط قاعده باشد و مساحت اجسام مساحت
 که حاصل ضرب نصف خط او است در شش بسط او و مساحت قطعه که حاصل

ضرب نصف قطر او است و شش بسط قطعه و مساحت مجموع متوازی السطوح حاصل
 ضرب ارتفاع او است در قاعده او و مساحت مجموع اقسام جسم مخروط اگر متشابه
 و مضیق و قائم و مایل حاصل ضرب قاعده او در شش ارتفاع او و مساحت مجموع
 اقسام مذکوره اسطوانه یعنی مستطیر و مضیق و قائم و مایل حاصل ضرب قاعده او است
 در ارتفاع او و الا اعلم بالصواب
 منت تمام

طریق تقیید

علمای حسابیه مجولات را بطریق عدیده و قواعد کثیره استخراج نموده اند و یکی از این جمده
 استخراج مجولات است بطریق تقیید و معرفه طریق آن مقتضی است برای او مقدمه و مضطلحات
 را بصورت درآید و یک از آنها را بصورت نماید تا طایفه حصول مطلب بر بصیرت اطلاع بر
 اسامی و مجازات قواعد ضرب و قسمت و غیره از اعمال جنس حاصل ضرب و خارج قسمت
 هر یک از آن الفاظ مضطرب معلوم بر آنچه قریب بهم رسانند پس کتبیم که مجول را بشی نامند و
 مضروب بشی و بشی مال گویند و بشی در مرتبه اول است و مال در مرتبه ثانی و بشی الترتیب
 و مضروب بشی در مال کتب مضروب بشی را در کتب مال و بی بی بی مضروب بشی را
 در مال مال و در مال کتب کتب و علی بن القیاس الی غیر النهایه حاصل
 المضروب بشی در کتب کتب مالین و کتب که در مرتبه پنجم است و حاصل المضروب بشی در آن
 مال کتب کتب که در مرتبه ششم است و مضروب در آن کتب کتب کتب که در مرتبه هفتم است
 و بی بی بی مراتب مذکوره و حاصل المضروب بشی در آنها بقدری که در مرتبه بیست و یک
 می گویند که حاصل عبارت است از مجموع مراتب مضروب و مضروب مضروب مراتب این
 قرار است که بشی در مرتبه اول و مال ثانی و کتب ثالث و مالک رابع و مالک

از کسب مال و ده سی معادل لب و چهار نصف عدد آسیا که پنج فو بر لب کویم است
و پنج شد حاصل از یازده کویم هر عدد که لب و چهار چهل و نه شد و از هجده حذر که فو نیست
بواسطه عدد آسیا که پنج است از هجده که کویم باقی ماند و این دو فو قبول
است که فو بجهت زید است زیرا که ده بر لب و دو چهار است و مضروب و دو نصف
باقی ده که چهار هشت است جمع نماید و دوازده شود و هو اطمینان مثبات تکمیل بود
و مثبات این است که ادم عدد است که ضرب شود و نفسش را زیاده شود بر حاصل
ضعف حاصل و اضافه شود و جمع بر مضروب عدد و دوازده حاصل که هشت است و
ضرب کویم مجهول را بی ضرب کویم و نفسش باشد و بر حاصل ضعف زیاده کویم
سه سال شد و اضافه کو بر جمع که سه سال مضروب عدد را که نفس و ض است
دور و دوازده و دوازده سه حاصل مجموع سال و دوازده معادل شد با سه است و سه
رد کویم یا معنی که اضافه بر یک سال را سقاط کویم و به همین نسبت از و از عدد
سقاط کویم باقی ماند و چهار بی معادل لب و یک بر لب کویم نصف عدد
آسیا که دو است چهار شد بر عدد اضافه کویم لب و پنج شد جدر سر فو
پنج فو نصف عدد آسیا که دو بود از پنج نقصان کویم باقی ماند سه
و این بود مجهول السعده الثانی من القنرات سده و دوم از قنرات است

کلیز

که بر معادل عدد و مال شود و بعد از تکمیل یا رد نقصان کند عدد را از ربع نصف
عدد اشیاء و زیاده کند جذ را باقی را بر نصف عدد اشیاء نقصان نماید جذ را باقی
را از نصف عدد اشیاء حاصل باقی می‌مجموع است مثلاً کلام عدد است که هر
شود و فرض و زیاده بر حاصل دوازده حاصل که پنج شل عدد فرض کویم مجهول را
نسب و فرض ضرب کویم حاصل شد نصف مال بر او اضافه کویم دوازده پس
نصف مال و دوازده مال پنج شل را بعد از تکمیل مال است و چهار معادل شد
با ربع نصف عدد اشیاء را که پنج است ربع کویم است و پنج شل نقصان کویم عدد را
که است و چهار بر ربع باقی می‌جدا کرد تقسیم می‌گردد و زیاده کنی جذ را کنی که یکی است
بر پنج که نصف اشیاء است حاصل شود شش و چهار مطلوب یا نقصان کنی جذ را از پنج
حاصل شد مطلوب چهار **مسئله** اثبات من التفرقات من مجموع التفرقات است که
مال معادل شود عدد و شل را بعد از تکمیل و زیاده کند عدد را بر ربع نصف عدد و زیاده
و از مجموع اخذ نماید جذ را و جذ را اضافه نماید بر نصف عدد اشیاء و مجموع می‌باشد
مجموع است مثلاً کلام عدد است که نقصان شود از ربع خود و زیاده باقی ربع بر
ربع حاصل که دوازده فرض کویم مجهول را سه و ربع کویم مال شد نقصان کویم از مال
شلی را باقی ماند مال آنرا اضافه کویم همین باقی را بر ربع که مال است حاصل کویم

[illegible]

٢٠

قاعده را بدو متساویر کند بعد از استخراج تناسب بین چهار عدد و بانی خود که نسبت اول ثانی
نسبت ثانی باشد به برابری یا احد طرفین مجهول خواهد پس سطح معلومین را در یکدیگر
ضرب بر طرف معلوم قسمت کند و اگر احد وسطین مجهول بود پس طرفین معلومین را در یکدیگر
ضرب نموده بر وسط معلوم قسمت کند خارج قسمت مطلوب خواهد بود مثال کدام عدد است
که برگاه زیاد شود بر اولی و یکجمله نسبت ۶ بسوی ۵ مثل مجهول است بسوی ۳
چهار را در ۳ ضرب کویم و حاصل را ۱۲ جوهر ۵ در وسط معلوم است قسمت شود
خارج شد و هو القطر قاعده در استخراج مجهولات بعد خطابین و ضد بند آنکه فرض کن
مجهول را آنچه خواهی و نام کن مغروض اول و تصرف کن در آن بحسب سوال اگر مطالبی شد
فجو المطلوب و اگر خطا شد زیاد بر سوال یا ناقص از سوال پس این خطا اول است
زاید یا ناقص پس فرض عدد دیگر بین و عدالت کن مغروض ثانی و تصرف کن در آن
اگر خطا شد حاصل خطای ثانی یا زیاد یا ناقص پس ضرب کن مغروض اول و خطای
ثانی و نام کن مخفوف اول و ضرب کن مغروض ثانی را در خطای اول و نام کن مخفوف ثانی
پس اگر خطایین را بدین یا ناقصین باشد قسمت کن فضل بین مخفوفین را بر فضل بین
خطایین و اگر خطایین مختلفین باشند قسمت کن مجموع مخفوفین بر مجموع خطایین تا آنکه
خارج خود مطلوب شد کدام عدد است که زیاد شود بر دو و دوشش و یکی حاصل شود

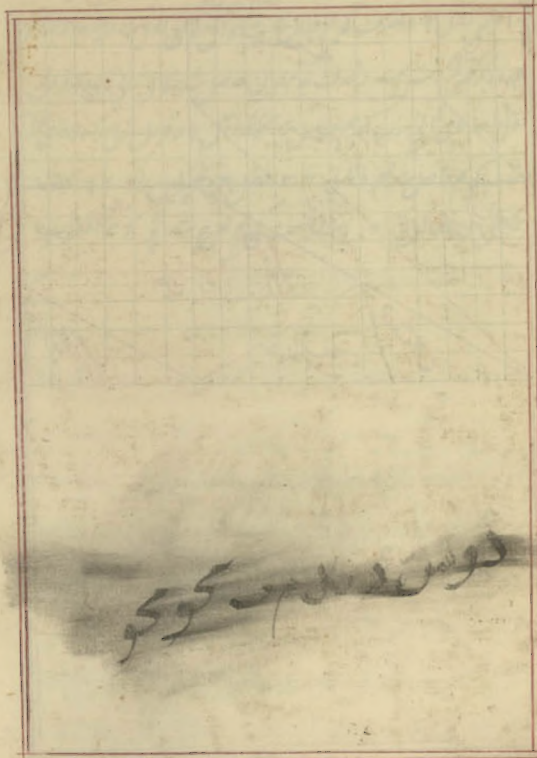
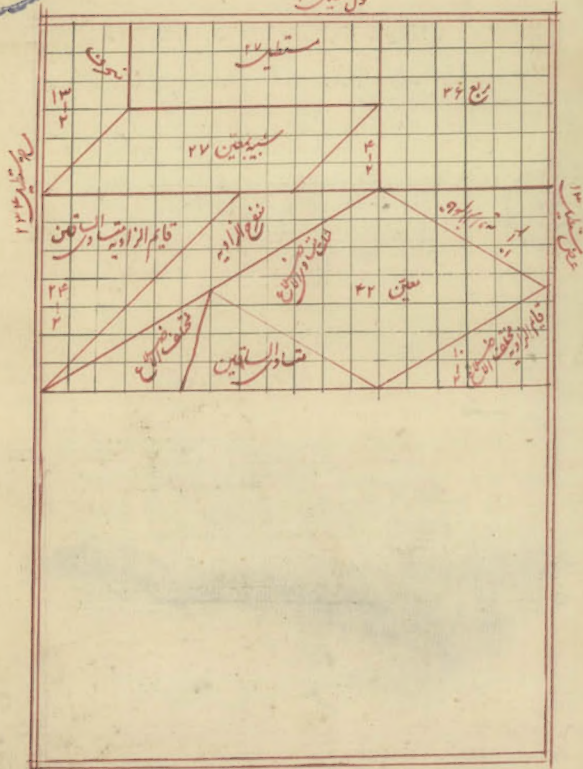
فلسفہ

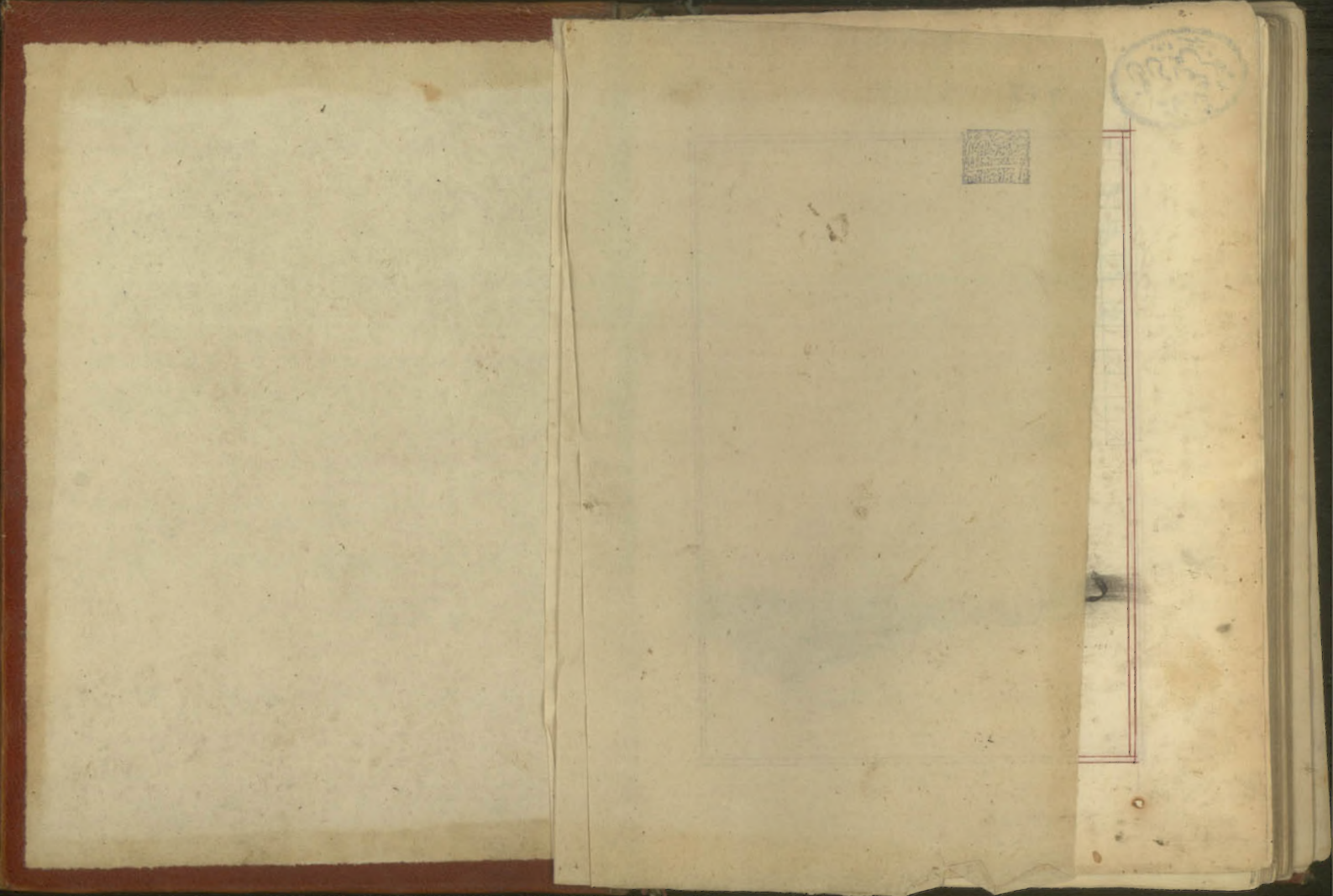
۱۰ فرض اول ۹ و تصرف کهیم در آن محبت سوال خطای اول شد زاید ۶ و بعد از
 عدد دیگر کهیم که شمس است و تصرف کهیم در آن حاصل شد خطای ثانی زاید ۱ فرض
 اول را و خطای ثانی ضرب کهیم حاصل شد مخوفه اول ۹ و فرض ثانی را و خطای اول
 ضرب کهیم حاصل شد مخوفه ثانی ۳۶ فضل بین مخوفین را که ۲۷ است
 ب فضل بین خطایین که ۵ است قسمت کهیم خارج شد $\frac{1}{4}$ و هو المطلوب

اول تنظیم ۱۸

خالی ۱